O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

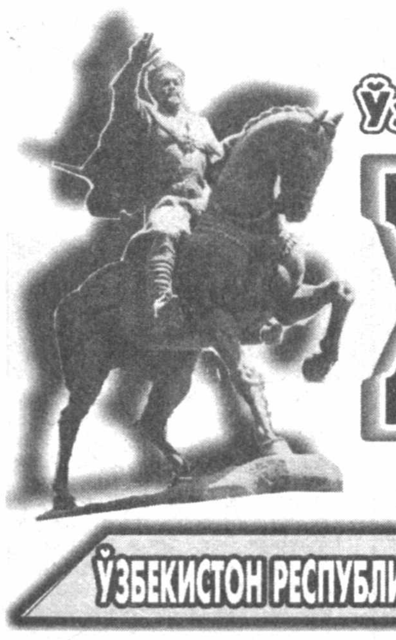

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 8 феврал сешанба

Сотувда эркин нархда
№ 27 (2324)

МУТАНОСИБЛИК

Сўз билан амалий ишнинг уйғунлиги — улуғ режаларимиз рўёбга чиқишининг асосидир

Президентимиз Ислоҳотлар ва инвестициялар бўйича идораларaро мувофиқлаштирувчи кенгаш йиғилишида мустақиллик йилларида мамлакатимизда иқтисодиёт соҳасида эришилган ютуқларни лўндагина ифодалаб, асосий эътиборни бу борада ечимини кутаётган долзарб масалалар ва муаммоларга қаратди. Қандай қилсак олдимизга қўяётган вазифаларимизни самарали уддалай оламиз? Иқтисодиётни эркинлаштириш тамойиллари қандай? Хориж сармояларини кенг жалб қила оламизми? Жаҳон бозорига эмин-эркин чиқиш учун рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш имкониятларимиз борми? Қонунларимиз нега тўла ишламаяпти? Депсиниб қолишимизга сабаб бўлаётган иллатлар нималардан иборат?

Дарҳақиқат, бу саволларга ечим топмасдан туриб, йигирма биринчи асрда мустақил Ўзбекистонимизнинг жаҳон ҳамжамиятидаги ўрнини янада мустаҳкамлаб, мавқеини кўтара олмаймиз. Ўзлиги ва келажак олдидаги масъулиятини тобора чуқур англаётган замондошларимизга бу яхши аён бўлиб қолди. Бунинг учун барча йўналишлар — сиёсий, давлат қурилиши ва бошқаруви, иқтисодиёт, маънавият, суд-ҳуқуқ, ташқи сиёсат ва хавфсизликни таъминлаш соҳаларидаги ишларимизга холис ният ва покиза қалб билан киришмоғимиз даркор. Ўзимизга ва теварак-атрофимиздагиларга янгича асосларда, ўта талабчанлик билан ёндашмасак, депсиниш ҳолатидан чиқа олмаслигимиз тайин.

Жамиятимиз янгиланмоқда. Мустақил Ўзбекистонимиз ўзининг бутун қаддибастини етти иқлимга тобора яққол намоён этмоқда. Буюк бурилиш палласига чиқдик. Эркимиз — қўлимизда. Ҳатто тараққий этган мамлакатлар ҳам жаҳон ҳамжамиятига киришга қаратилган ўзбекона қадамларни эътироф этяпти. Аллоҳ бизга ато этган бу муборак замин неъматлари — тасарруфимизда. Миллат алломаларининг неча-неча асрлик маънавий, илмий-амалий мерослари — хизматимизда. Жаҳон илму маърифат хазинасига йўлимиз очиқ.

Лекин нега саъй-ҳаракатларимиз натижалари биз кутганчалик эмас? Масалани бу тариқа қўйиш билан биз мамлакатимизда содир бўлаётган ўсиш, ўзгариш, янгиланишни асло инкор этмоқчи эмасмиз. Гап фақат шу жараёнларнинг самарадорлигини ошириш, мамлакатимиз фуқаролари турмушини тезроқ муносиб даражага олиб чиқиш, қадимий ва навқирон Ўзбекистонимизнинг қаддибастини бутун баркамоллиги билан намоён қилиш орзуси устида бормоқда.

Бунинг учун нима қилмоқ керак?

Аввало, фикрлаш тарзи, тафаккур ўзгариши лозим. Юрбошимиз таъкидлаганларидек, ўз ҳақ-ҳуқуқини таниб олган, ўз кучи ва қобилиятига таяниб яшайдиган, воқеа-ҳодисаларга мустақил равишда муносабатда бўлиб, шу билан бирга, ўз шахсий манфаатини мамлакат ва халқ манфаати билан уйғунлаштира оладиган эмин-эркин кишиларни тарбияламоқ керак. Ҳайбаракаллачилик, тилёғламалик, буқаламунлик бу жараёнга сиғишмайди. Тўрачилик, порахўрлик, амалпарастлик кўринишлари бугунги саъй-ҳаракатларимизнинг ашаддий душманларидир. Ҳозирча буюк келажак сари ҳаракатимиз "йўлдош"лари бўлиб келаётган бундай иллатлардан қанчалик эрта халос бўлиб олсак, шунча яхши. Ўзимизга. Келажак авлодларга.

Биргина мисол келтирмоқчимиз. Наманганадаги автомобилларга сервиз хизмати кўрсатувчи хусусий корхона раҳбари Аҳмаджон Назаров бизнес-режа тузиб, банкдан кредит олмоқчи бўлди. Тадбиркор ана шу маблағ ҳисобига яна олтита микроавтобус сотиб олиб, хизмат кўрсатиш доирасини кенгайтирмоқчи эди. Айтилган ҳужжатларни йиғгунича унинг жони ҳалқумига келди. Лекин оқибат-натижада кредитни расмийлаштиришмади. Турли баҳоналарни қалаштириб ташлашди. Вақт ўтди. Энди ўша маблағга кўзланган режанинг учдан бир қисмини ҳам эплаштириб бўлмасди. Ҳамон эскича ишлаш усулларига ёпишиб олган баъзи тўрачаларнинг иши эди бу, албатта.

Бугун давлат, жамоат ташкилотлари, меҳнат жамоаларига раҳбарлик қилаётган катта-кичик амалдорларнинг айримлари шу сингари иллатлардан холи эмас. Нохолислик, маҳаллийчилик, уруғ-аймоқчилик,қариндош-уруғчилик каби номақбул иллатлар эзгу ҳаракатларимизга тўғаноқ бўлаётир.

Биз бу иллатларни дадил бартараф этмоғимиз керак. Ўзимизни поклаб, орзуниятларимизни, режаларимизни ойдинлаштириб олишимиз даркор. Шундагина мамлакатимизни обод қила оламиз. Турмушимизда қут-барака пайдо бўлади. Ўзбекистон аталмиш бу муборак юрт ҳавасли диёрга айланади.

Акс ҳолда амалдор қонунни четлаб ўтаверади. Бирни — ўн, учни — ўттиз қилувчи сармоядор дину диёнатни эсламасдан юраверади. Меҳнат ҳақини вақтида ололмаган фуқаро бир амаллаб кун кечириш учун енгил-елпи ризққа кўз тикиб қолади. Президентимиз ҳамиша куйиб-ёниб, афсусланиб гапирганларидек, кўпгина нарсалар қоғозда қолиб кетади. Расмиятчилик, қўзбўямачилик, хўжакўрсинга ишлаш барҳам топмайди. Биз олға силжий олмаймиз. Депсиниб қоламиз.

Бизнинг мақсадларимиз эса бўлакча. Не-не қурбонлар эвазига қўлга киритилган жаҳонга юз тутар онларимизни бир жойда депсиниб ўтказмоқчи эмасмиз. Асло! Ҳеч қачон!

Мақсадимиз — иқтисодиётни эркинлаштириб, ислоҳотларни чуқурлаштириб, олға интилишимизнинг қудратли кафолатини, ишончли асосини яратишдан иборат. Шундагина барча вазифаларимизни — ҳам иқтисодий, ҳам ижтимоий, ҳам сиёсий режаларимизни рўёбга чиқара оламиз. Бу — биринчиси. Иккинчидан, жаҳон иқтисодиёти билан интеграциялашиш, мамлакатимизда ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришга хорижий сармояларни кўплаб жалб қилишимиз учун имкониятлар кенгаядики, бусиз иқтисодиётда барқарор ривож бўлмайди.

Бугун аҳолининг кўзи ўнгида янгилаётган жамиятда, гапнинг очиғи, унга доғ бўлиб тушаётган ишлар юз бермоқда. Лафзсизлик, порахўрлик, таъмагирлик, коррупция — булар жамият, давлат ҳокимиятининг обрўсини тўкувчи, миллатга иснод келтирувчи иллатлардир. Бу иллатларни таг-томири билан қўпориб ташлаш учун, албатта, мамлакатимизда демократия тамойилларига асосланган, аввало, амалдаги Конституция ва қонунларга мувофиқ фаолият юритадиган, кўзга кўринган вазифада ўтирган шахсларнинг ҳам субъектив хоҳиш-истагига қарам бўлмасдан, ишни барқарор ва фаол ташкил қиладиган, ўз моҳиятига кўра, жамиятимизнинг олға силжишига халақит бераётган барча иллат ва эски асоратларни бартараф этишга қурби етадиган самарали тизимни вужудга келтиришимиз зарур.

Нафс балоси устун келганида, мутаносиблик саробга айланишини унутмайлик. Биз шунга эришишимиз керакки, токи сўз билан иш, режа билан амалий қадам, қонун билан ҳаёт мароми орасида узилиш бўлмасин. Комилликка эришиш, қадриятларимизга таяниш бу борадаги уйғунлик асосидир. Шубҳа йўқ, ёлғон сўзни танларига санчилган ханжар деб билувчи, ноҳақлик ва адолатсизликка тик боқувчи комил инсонлар жамият ишларини ўз қўлларига оладилар.

Бугун имон-эътиқодли халқимиз, миллатимиз учун уятли ҳолатларга қарши бутун қонун кучи билан курашмасдан туриб, буюк келажак сари қадамларимизни шаҳдамлаштира олмаймиз. Бизга бағрини очиб келган хориж сармоядорларининг киссасига мўлтираб қаровчи амалдор қўли "қирқилмаса", жаҳон саҳнасига ёруғ юз билан чиқишимизнинг имкони қолмайди. Булар — айни ҳақиқат. Демак, бугун мутаносиблик мезони — қонун кучида!

Шу билан бирга эзгу ишлари, эришаётган ютуқлари билан юртни безаётган, унинг фазлу камолини кўз-кўз қилаётган замондошларимиз кўпайиб бораётгани қувонарлидир. Уларнинг амалий тажрибаси бизга куч беряпти. Янги-янги ташаббус чашмалари кўз очаяпти. Эркинликнинг мана шу дастлабки нишоналари минг бир сиру синоатлардан ўтиб бораётган йўлимизни тобора ойдинлаштирмоқда. Иқтисодий барқарорликнинг шу тариқа мустаҳкамланиб бориши мамлакатимиз қаддини тикламоқда. Миллатлараро тотувлик, тинч яратувчилик меҳнати эса тикланиш суръатларини оширмоқда.

Бу суръатларни яна ҳам жўшқин тус олдириш мумкинми? Бунинг ижобий жавоби ва унга мос амалиёт мамлакатимизга хориж сармоясини жалб қилишни кенгайтириш ва жадаллаштиришдадир. Пировардида энг замонавий технологияларга асосланган қўшма корхоналар барпо этилади. Бу — янги иш жойлари, деган сўз. Бу — бой ва хилма-хил хомашёмизни ўз юртимизда тайёр маҳсулотга айлантириш, деган сўз. Ва, ниҳоят, бу — мамлакатимиз иқтисодиёти тез ривожланиши учун янги-янги уфқлар очилади, деган сўз. Манфаатлардаги мутаносиблик хорижлик шериклар билан муносабатларда қудратли қанотга айланади.

Бундай кунларни яқинлаштириш омили, Юртбошимиз таъкидлаганларидек, бошланган ишларимизни собитлик билан давом эттириб, орзу-умидларимизни рўёбга чиқариш учун ҳар биримизнинг виждонан, сидқидилдан, фарзандлик туйғуси билан меҳнат қилишимиздадир. Бугун бундан бўлак олий мақсад, бошқа улуғ саодат йўқ.

Жўра САЪДУЛЛАЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

Ф А Р М О Н И

Ўзбекистон Республикаси Саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш давлат қўмитасини Саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш агентлигига айлантириш тўғрисида

Саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини бошқаришни янада такомиллаштириш ва назорат қилиш самарадорлигини таъминлаш мақсадида:

1. Саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш давлат қўмитаси Саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш агентлигига айлантирилсин.

Белгилаб қўйилсинки, Агентлик қайта ташкил этилаётган Ўзбекистон Республикаси Саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш давлат қўмитасининг ҳуқуқий вориси ҳисобланади.

2. Қуйидагилар Агентликнинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида барча юридик ва жисмоний шахслар томонидан саноатда ишларнинг бехатар олиб борилиши бўйича қонунчилик ҳамда меъёрий-техник ҳужжатлар талабларига, ер ости бойликларидан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш, минерал хомашёни қайта ишлаш ва металлургия жиҳатидан саралаш, шунингдек, кон ишларининг геология-маркшейдер таъминоти талабларига риоя қилиниши устидан давлат назоратини ташкил этиш ва амалга ошириш;

ўта хавфли ишлаб чиқариш билан боғлиқ корхоналарнинг (мулкчилигининг ташкилий-ҳуқуқий шаклидан қатъи назар) техника хавфсизлиги бўйича меъёрий ҳужжатларини белгиланган тартибда ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш;

Ўзбекистон Республикасининг кон-қутқарув хизматларига тезкор ва услубий раҳбарлик қилиш.

3. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ой муддатда Ўзбекистон Республикасининг қонунчилик ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида таклифлар киритсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда Саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш агентлиги фаолиятини ташкил этиш масалалари бўйича қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2000 йил 7 феврал.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

Ф А Р М О Н И

Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитасини Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Ўрмон хўжалиги бош бошқармасига айлантириш тўғрисида

Ўрмон хўжалиги соҳасида бошқариш тузилмасини такомиллаштириш, хўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий мустақиллигини кенгайтириш ва ўрмон фонди ерларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Ўрмон хўжалиги бош бошқармасига айлантирилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Ўрмон хўжалиги бош бошқармаси:

илгари Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитаси тасарруфига кирган ўрмон хўжалигининг барча бўлинмаларига раҳбарлик қилади ва уларни бошқаради;

қайта ташкил этилаётган Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитасининг ҳуқуқий вориси ҳисобланади.

3. Қуйидагилар Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Ўрмон хўжалиги бош бошқармасининг асосий вазифалари этиб белгилансин:

ўрмон хўжалиги соҳасидаги қонунчилик ҳужжатларига риоя этилишини, ўрмондан фойдаланувчиларнинг барчаси учун мажбурий бўлган ўрмон ва овчилик хўжаликларини юритиш бўйича меъёрий-техник ҳужжатларнинг ижросини назорат қилиш;

ўрмон фондини бошқариш, ўрмонлардан фойдаланиш, уларни тиклаш, қўриқлаш ва муҳофаза қилишни ташкил этиш, ўрмон хўжалиги ҳудудида қўриқхона ва миллий боғлар ишини юритиш;

экологияни яхшилаш ва сув ресурсларини кўпайтириш, қишлоқ хўжалигига қарашли ерларнинг чўлга айланишининг олдини олиш учун ўрмон хўжалигида ўрмон бойликларини ҳар томонлама кенгайтиришга ва улардан оқилона фойдаланишга йўналтирилган ягона техник сиёсат юритиш;

ўрмон фондини, ҳайвонот ва наботот оламини ҳисобга олиш ва ўрганиш, фан ютуқлари ва илғор тажрибани ўрмон хўжалигига жорий этиш;

республикада ўрмонларни тиклаш ва иҳота ўрмонларини кўпайтириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, тоғ ёнбағирлари, жарликлар ва ташландиқ ерларда эрозияга қарши дарахтзорлар барпо этиш ишлари бажарилишини ташкил қилиш;

ўрмонларни ёнғиндан, ўзбошимчалик билан дарахт кесишдан ва бошқа ўрмон қоидалари бузилишларидан муҳофаза қилиш;

қўриқхона ишларини, овчилик хўжалигини юритиш, ҳайвонларни қўриқлашни таъминлаш ҳамда ов қилиш қоидалари, меъёрлари ва муддатларига, овчилик хўжалигини юритиш тартибига ва ҳайвонот оламини қўриқлаш ва ундан фойдаланишга доир бошқа талабларга риоя этилишини назорат қилиш;

ўрмон хўжалиги корхоналари ва ташкилотларини малакали кадрлар билан таъминлаш.

4. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ой муддатда Ўзбекистон Республикаси қонунчилик ҳужжатларига мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида таклиф киритсин.

5. Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Ўрмон хўжалиги бош бошқармаси фаолиятини ташкил этиш масалалари бўйича қарор қабул қилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1991 йил 12 февралдаги 144-сон Фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2000 йил 7 феврал.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент Жаноблари!

Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига қайта сайланганингиз муносабати билан Сизни муборакбод этишга ва ўзимнинг энг эзгу тилакларимни изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

Ишончим комилки, ўзбек халқи Сизнинг раҳбарлигингизда ўз Ватанида ҳуқуқий давлатни мустаҳкамлаш ва бозор иқтисодиётини барпо этиш учун бундан буён ҳам куч-ғайрат сарфлайверади, шу тариқа Ўзбекистоннинг халқаро обрў-эътибори янада ўсишига эришади ва Ўрта Осиё минтақасида барқарорликни мустаҳкамлашга ҳисса қўшади.

Венгрия Республикаси Ўзбекистон Республикаси билан ўзаро манфаатдорликка асосланган икки томонлама муносабатларни ривожлантиришдан иборат ўз мажбуриятларига доимо содиқдир.

Муҳтарам Президент Жаноблари, Сизга мустаҳкам соғлиқ ва улкан муваффақиятлар, шунингдек, Сиз орқали қардош ўзбек халқига буюк зафарлар тилайман.

Эҳтиром билан,

Арпад ГЁНЦ,
Венгрия Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби Олийлари,

Ўзбекистон Республикаси Президенти этиб қайта сайланганингиз муносабати билан Сингапур ҳукумати ва халқи номидан Сизга ғоят самимий қутловларимни йўллайман.

Сизнинг қайта сайланганингиз ўзбек халқининг Сизнинг узоқни кўра билувчи доно раҳбарлигингизга ишончининг намойишидир. Сизнинг етакчилигингизда Ўзбекистон равнақ ва барқарорлик йўлини давом эттиришига шубҳам йўқ.

Сизнинг Президентлигингиз даврида Сингапур билан Ўзбекистон ўртасида муносабатлар мустаҳкамланди. Мамлакатларимиз ушбу асосда мавжуд алоқаларни келгусида тобора чуқурлаштириб, кенгайтириб бораверадилар, деб ишонч билдираман.

Жаноби Олийлари, Сизга бўлган ғоят юксак эҳтиромимни лутфан қабул қилгайсиз.

С.Р.НАТАН,
Сингапур Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Янги Президентлик муддатига қайта сайланганингиз ҳамда Ўзбекистон халқи билдирган ишонч муносабати билан Сизга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, шунингдек, масъулиятли лавозимингизда муваффақиятлар, дўст Ўзбекистон халқига эса бундан буён ҳам тараққиёт ва равнақ тилаш билан бирга, ғоят самимий қутловлар йўллаш менга мамнуният бахш этади.

Ҳафиз АСАД,
Сурия Араб Республикаси Президенти.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессияси иккинчи йиғилишининг очилиши тўғрисида

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессиясининг иккинчи йиғилиши 2000 йил 11 феврал куни эрталаб соат 10 да Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 10 феврал соат 9.00 дан 18.00 га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида рўйхатга олинади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2000 йил 8 феврадан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	90,24	10 Люксембург франки	35,00
1 Австрия шиллинги	10,26	1 Малайзия ринггити	37,59
1 Англия фунт стерлинги	227,68	1 Германия маркаси	72,19
10 Бельгия франки	35,00	1 Польша злотийси	34,26
1 Голландия гульдени	64,07	1 СДР	191,89
10 Греция драхмаси	4,25	1000 Туркия лираси	0,26
1 Дания кронаси	18,98	1 Финляндия маркаси	23,75
1 БАА дирхами	38,88	1 Франция франки	21,53
1 АҚШ доллари	142,80	1 Швейцария франки	87,88
1 Миср фунти	41,63	1 ЕВРО	141,20
10 Испания песети	8,49	10 Жанубий Корея вони	1,27
100 Италия лираси	7,29	10 Япония иенаси	13,28
1 Канада доллари	99,04	1 Россия рубли	4,96
1 Хитой юани	17,25	1 Украина гривнаси	26,8

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

КЎРКАМ БИНОЛАР БУНЁДКОРЛАРИ

Ҳар тонг Тошкент ўзгача тароват кашф этмоқда.

Бу ерда қад ростлаётган бир-биридан кўркам бинолар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшаяпти. Айниқса, турар жой биноларининг шарқона услубда, миллий меъморчилигимиз анъаналари асосида бунёд этилаётгани уни кўрган одамни бир қувонтирса, бу янги уйларга кўчиб кираётганларни икки бор қувонтирмоқда.

«Юнусободқурилиш» давлат ишлаб чиқариш корхонасига қарашли 5 ва 6-қурилиш бошқармалари жамоалари қуриб фойдаланишга топшираётган уйлар ўзига хослиги, бежиримлиги билан ҳамманинг ҳавасини келтирмоқда. Мазкур қурилиш ташкилотлари жамоалари айни пайтда С. Раҳимов туманида қурилиш-монтаж ишларини жадал олиб бормоқдалар.

СУРАТЛАРДА: янги турар жой биноси қад ростламоқда; пардозловчи усталар Е. Машарипов, А. Аллаберганов, Қ. Бобожонов; фойдаланишга топширилган янги бино.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

«ЖАҲОН» АА ХАБАРИ

Шу йилнинг 6 феврал куни соат 11 дан 08 дақиқа ўтганда афғон авиакомпаниясига қарашли «Боинг-727» русумли фуқаро ҳаво кемаси Термиз шаҳри ҳудудида Ўзбекистон чегарасини кесиб ўтди.

Самолёт экипажи билдирган баёнотга кўра, бунинг сабаби Мозори-Шарифдаги қўниш учун ноқулай об-ҳаво шароитлари ва юзага келган авария ҳолати бўлган.

Самолёт Ўзбекистон чегарасини кесиб ўтиб, шу заҳотиёқ Тожикистон ҳудуди томон ҳаракатланди.

Соат 11 дан 30 дақиқа ўтганда самолёт Ўзбекистон ва Тожикистон чегарасида — Бекобод шаҳри атрофида пайдо бўлди.

Самолёт Тошкент шаҳар ҳаво ҳужумига қарши мудофаа хизмати ва ердан берилган огоҳлантиришларга қарамасдан, ҳеч қандай келишувсиз, авария ҳолатида Тошкент аэропортига қўнди. Шундан сўнг ҳаво кемаси хавфсиз жойга кузатиб борилди.

Экипаж самолётни тарк этмаган ҳолда музокаралар ўтказиб, уни ёнилғи ва озиқ-овқат билан таъминлашни ҳамда ҳарбийларни самолётга яқинлаштирмасликни талаб қилди. Шунингдек, экипаж самолётда қуролланган кишилар ҳамда 170 нафар йўловчи борлигини ва агар қўйилган шартлар бажарилмаса, ҳаво кемасини портлатиб юборишларини маълум қилди.

Шундан сўнг ўзбек томони самолётни ёнилғи билан таъминлаш ва унинг учиши учун рухсат беришга қарор қилди.

Экипаж 10 нафар кишини, жумладан, 5 нафар эркак, 4 нафар аёл ва 1 нафар болани самолётдан тушириб қолдирди. Улар ҳозир тиббиёт масканига жойлаштирилган.

Соат 15 дан 45 дақиқа ўтганда самолёт номаълум йўналишда учиб кетди.

* * *

Аввал хабар қилинганидек, жорий йилнинг 6 февралида Тошкент аэропортига рухсатсиз қўнган афғон авиакомпанияси самолётидан 10 та йўловчи — 5 та эркак, 4 та аёл ва бир бола тушириб қолдирилган эди. Барча йўловчилар тиббий муассасага жойлаштирилиб, уларга тегишли ёрдам кўрсатилганди.

Уларнинг БМТ вакиллари, хорижий ва маҳаллий журналистлар билан учрашуви бўлиб ўтди. Афғонистон фуқаролари Ўзбекистон ҳукуматига кўрсатилган тиббий ва инсонпарварлик ёрдами учун миннатдорчилик билдирдилар.

Шу йилнинг 7 феврал куни соат 16.30 да Афғонистоннинг барча 10 нафар фуқароси БМТнинг Қочоқлар бўйича олий комиссариати вакили жаноб Ф. Ремус иштирокида Термиз шаҳри орқали ўз ватанлари — Афғонистонга ўтказиб юборилди.

«Ижтимоий фикр» жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази шу йил январ ойининг охирги кунларида республика фуқаролари ўртасида «Ўзбекистон Республикаси Президентлигига бўлиб ўтган сайловда Ислом Каримовнинг ғалабаси тўғрисидаги хабарни қандай туйғулар билан кутиб олдингиз?» деган мавзуда сўров ўтказди. Марказ директори Раъно УБАЙДУЛЛАЕВАдан ушбу сўров натижалари тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

СЎРОВ НАТИЖАСИ:

«ЭЪТИБОР ВА ЭЪТИРОФ»

— Сўров натижалари фуқароларимизнинг ижтимоий фаоллиги ошганлигини, сайлов субъектларига ишончларини нечоғли оқлаганликларига қараб ёндашганликларини, бинобарин, сиёсий жиҳатдан узоқни кўра олишларини намоён этишди. Президент сайловидан кейин марказ томонидан ўтказилган сўров натижалари Ислом Каримовнинг миллат бирлиги ва манфаатларининг ифодачиси, доно сиёсатчи, мамлакатдаги ижтимоий-сиёсий вазиятни мувофиқлаштирувчи ва тинчлик учун толмас курашчи сифатидаги обрў-эътибори жуда юқорилигини яна бир марта исботлади. Шу боис фуқароларимиз Юртбошимизнинг қайтадан сайланганлигини юксак баҳолашди. **Сўралганларнинг 63,5 фоизи Президентликка бўлган сайловда Ислом Каримовнинг ғалабасини зўр қониқиш ва қувонч ҳисси билан кутиб олишган. Бундан ташқари, сўровда қатнашган фуқароларнинг ҳар ўнтасидан биттаси ушбу хабарни ҳаяжон билан қаршилашганини айтишди. Респондентларнинг чорак фоизи (24,3 %) бошданоқ Ислом Каримовнинг ғалабасига ишонишган ва уларнинг ишончи ўз тасдиғини топди. Сўралганларнинг бир фоизигина мазкур ҳодиса юзасидан ҳеч қандай туйғу изҳор қилишмади.**

Ўзбекистон халқи Ислом Каримовнинг тимсолида нафақат юртимизда, балки бутун Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни сақлаш кафолатини кўради. Сўров натижалари буни тасдиқлайди. **Респондентларнинг 36,1 фоизи Ислом Каримовнинг ғалабасини мамлакатдаги барқарорлик ва тинчликни мустаҳкамлаш билан боғлайди. Сўралганларнинг учдан бири (33,5 фоизи) оиласининг ижтимоий ва моддий ҳолати яхшиланишига ишонади. Сўровда қатнашганларнинг ҳар бештадан биттаси бозор иқтисодиётига асосланган демократик-ҳуқуқий давлатни шакллантириш мақсадида олиб борилаётган иқтисодий ва сиёсий ислоҳотларнинг бундан буёнги тараққиёти муҳим аҳамият касб этишини изҳор қилишган.**

«Халқ сўзи» мухбири Ш. АСҚАРОВ суҳбатлашди.

Менга сўз беринг

«ҚАДДИНГНИ ТУТ, ФАРҒОНАМ!»

Муҳтарам Юртбошимизнинг халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқлари ҳар бир фарғоналикнинг юрагига етиб борди. Ўзини шу замин фарзандиман деб билган ҳар бир киши бугунги кунда «Нега Фарғонадан файз-барака кўтарилди?» деган саволни бераяпти. Қуйида «Халқ сўзи» мухбири бир гуруҳ фарғоналик фуқароларга юқоридаги савол билан мурожаат қилиб, олган жавобларини ўқийсиз:

Лолахон МУРОТОВА, Олтиариқ туманидаги «Нуробод» ширкатлар уюшмаси бўлимининг бошлиғи, вилоят кенгаши депутати:

— Халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгашининг 1-сессияси бўлиб ўтганига ҳам кўп бўлгани йўқ. Юртбошимизнинг Фарғонанинг тақдири, эртанги куни, келажаги ҳақида жон куйдириб айтган сўзлари ҳамон қулоғим остидан кетмайди. Мен суяги деҳқончиликда қотган қишлоқ қизиман. Шунинг учун бўлса керак, Фарғона деҳқонлари, соҳибкорлари, ноз-неъмат бунёдкорлари шаънига айтилган асосли, жуда ҳам ўринли гапларни қалбимдан ўтказдим.

Мени бир нарса чуқур ўйлантиради. Туманимиз, хўжалигимиз, мен раҳбарлик қилаётган бўлим ҳар қандай қийин шароитларда ҳам режани уддалаш йўлини топишяпти. Қўшниларимиз-чи? Менимча, лоқайдлик, бепарволик шундай аҳволга олиб келди. Юртбошимиз жуда тўғри таъкидладилар: «Мингта лоқайд одамдан битта мард одам бўлгани афзал». Агар шундай мардлар юртимизда ҳамон бор бўлса, ҳосилдорлик сўнгги йилларда 4 центнерга камайиб, давлат хазинасига 200 минг тонна пахта етказиб бермаганлиги учун ориятдан бош кўтариб юришолмасди.

Ўйлайманки, ҳамкасбларим вужудга келган аҳволни ўнглаш учун ирода, сабот, қунт, энг муҳими, матонат топа оладилар.

Олимжон НЕЪМАТОВ, Фарғона нефтни қайта ишлаш корхонасининг катта оператори:

— «Фарғонадан йил сайин файз-барака кўтариляпти». Юртбошимизнинг куйинчаклик билан айтган бу гаплари бугунги кунда ҳар бир фарғоналикни ўйлантираяпти, изланишга, ташаббускорликка даъват этмоқда. Сўнгги йилларда мамлакат индустуриясининг таянчларидан бири бўлган саноат секин-аста емирилиш йўлига тушиб қолди. Маърузада айтилганидек, 13 та йирик корхона 600 миллион сўмлик маҳсулотни етказиб бермади.

Республика ҳукумати, шахсан Юртбошимиз саноатни ривожлантириш учун катта эътибор бераётганлиги бизга куч-қувват бағишлайди. Мен буни биргина мисол билан таъкидлаб ўтмоқчиман. Фарғона нефтни қайта ишлаш корхонасини таъмирлаш учун 178 миллион АҚШ доллари миқдорида капитал маблағ сарфланди. Биз ана шундай ғамхўрликка, кўрсатилаётган амалий ёрдамга муносиб бўлишимиз ҳам қарз, ҳам фарз деб биламан.

Эркинбой АЗИМОВ, Бувайда туманидаги Алиқулов номли ширкат хўжалиги бригада бошлиғи:

— Вилоятимизда атиги иккита туман, нари борса ўн-ўн бешта хўжалик пахта тайёрлаш режасини бажарди, холос.

Бир пайтлар собиқ Иттифоқда довруқ таратган бувайдаликлар бугун карвоннинг энг орқа оёғи бўлиб қолишяпти. Туман бўйича 47 центнердан ҳосил олинганлиги узоқ ўтмиш эмас. Бугунга келиб эса ҳосилдорлик бор-йўғи 20-21 центнерни ташкил қиляпти. Яқинда хўжалигимизда ҳисобот йиғилиши бўлади. Шу йиллик анжуманда **«менга сўз беринг»,** деб айтмоқчиман.

Тўғриси, бизда пахтакорлик иккинчи, учинчи даражали касбга айланиб қолди. Тармоққа бўлган муносабатни тубдан ўзгартириш пайти келди, деб ўйлайман. Юртбошимиз деҳқонга юқоридан буйруқ бериб ишлатиб бўлмайди, деб қайта-қайта такрорлаяптилар. Лекин бизда пахтанинг фалон навидан экасан, манави куни ерга чигит ташлайсан, ўғит соласан, деган кўрсатмалар ҳамон давом этмоқда. Пахта ўғит билан бўлади. Бошқача қилиб айтганда, бизнинг шароитда ғўза ўғитга «банги» бўлиб қолган. Шундай экан, раҳбарлар биринчи навбатда ғўзага кетадиган озуқанинг ғамини ҳозирдан кўриб қўйишлари лозим. Бунинг устига, ўғитни узоқ Тошкент ва Навоий вилоятларидан ташиб келтириш ҳам деҳқоннинг ташвишини анча кўпайтирибгина қолмай, пахта таннархининг ошиб кетишига ҳам сабаб бўляпти. Мен пировардида яна қайта таъкидламоқчиман. Ҳар бир фуқаро дастлаб ўз қишлоғи, тумани шуҳратини тиклаш учун курашиши керак. Шундай қилса, вилоят, мамлакатимиз шуҳратига шуҳрат қўшилаверади.

Набижон СОБИРОВ ёзиб олди.

Фуқаро масала қўяди

«Хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлантириш, уларнинг иқтисодиётдаги ўрнини кучайтириш зарур. Чунки бу соҳа янги иш ўринлари, хусусан, қишлоқда иш жойлари яратишнинг муҳим омилидир», — деди Президентимиз Ислом Каримов иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясидаги маърузасида. Мен бўлажак иқтисодчи сифатида бу фикрларнинг мағзини чақишга ҳаракат қилдим. Бугунги кунда янги иш ўринлари барпо этиш энг муҳим масалалардан. Бунинг учун салгина ҳаракат, тадбиркорлик керак. Тадбиркорликнинг эса йўллари кўп. Самарқанд мисолида қарасак, бозорларда, кўчаларда нон сотаётганларга кўзингиз тушади. Очиғи, уларга ҳавас қиламан. Негаки, ҳалол меҳнатлари орқали рўзғорларига бир сўм, икки сўм фойда келтираяпти-да.

ИМКОНИЯТ — ҲАР ҚАДАМДА

Президентимиз Самарқандда сайловчилар билан бўлган учрашувда айнан шу масалага тўхталганди. Яъни, машҳур Самарқанд нонларини шаҳардагина эмас, катта йўл ёқаларида, бу ёғи Жиззаху у ёғи Навоийгача сотиш таклифини ўртага ташлади. Бунинг учун махсус дўконлар очиш кераклигини айтди.

Дарвоқе, шундай қилинса, озмунча иш ўринлари очиладими? Унинг ортидан қанчадан-қанча рўзғорлар обод бўлади. Йўловчилар учун яратиладиган қулайликлар-чи? Бундан ташқари, ана шу кичик бизнесдан бюджетга келадиган даромадни айтмайсизми?

Ана шуларни ўйлар эканман, шаҳар ва қишлоқларимизда кичик бизнесни, тадбиркорликни ривожлантириш борасида имкониятларимиз чексизлигига амин бўламан. Ва яна бундай имкониятларимизнинг ҳар бирини шахсан Юртбошимизнинг ўзи кўрсатиб бераётганлиги, бу буюк инсоннинг фаровонлик учун, халқ учун нақадар жон койитаётганлигини қалбан ҳис этасан, киши.

Тўғри, мен ҳали ёшман. Лекин бир нарсани аниқ биламан. Собиқ Иттифоқ даврида тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш нари турсин, ҳамма йўллар бекитиларди. Бугун эса иш билганнинг даври келди. Шу ўринда на бирор жойда ўқишнинг ёки ишлашнинг уддасидан чиқаолмаётган тенгдошларимга ачинаман. Ахир, ўзини кўрсатаман, деган одамга майдон кенг-ку?! Олтин ёшлик даврини беҳуда совуриш гуноҳи азим эмасми?! Коллежда дарсдан бўш пайтларда дўстларим билан асосан ана шу мавзуда суҳбатлашамиз. Ёшлар ташаббускорлигига кенг йўл очилаётганлигидан хурсанд бўламиз. Ва ҳаммамиз мустақил мамлакатимизнинг буюк келажаги учун курашишимиз ҳақида бир-биримизга сўз берамиз.

Рухшана РАЖАБОВА, Самарқанд агротадбиркорлик коллежи талабаси.

Зангиота туманидаги «Гидравлика» ҳиссадорлик жамияти фаолиятида кейинги йилларда туб бурилиш ясалди. Нидерландиялик ишбилармонлар билан ҳамкорлик йўлга қўйилгач, ишлар янада юришиб кетди. Илгари бу ерда фақат қишлоқ хўжалик техникаларининг эҳтиёт қисмлари таъмирланган бўлса, ҳозир улар бевосита корхонанинг ўзида ишлаб чиқарилмоқда. Айниқса, Нш-10, Нш-32, Нш-46 насослари тайёрлаш йўлга қўйилгани нафақат корхона жамоаси, балки республикамиз хўжаликлари учун ҳам айни муддао бўлди. Эндиликда бу ноёб эҳтиёт қисмни Россия ва бошқа мамлакатлардан олиб келишга эҳтиёж қолмади. Қолаверса, ўзимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот хориждан келтирилган маҳсулотга нисбатан анча арзонлиги жиҳатидан барчага манзур бўлмоқда.

СУРАТЛАРДА: тажрибали уста Х. Умаров ва Ш. Солматов иш устида; янги насослар туркуми.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

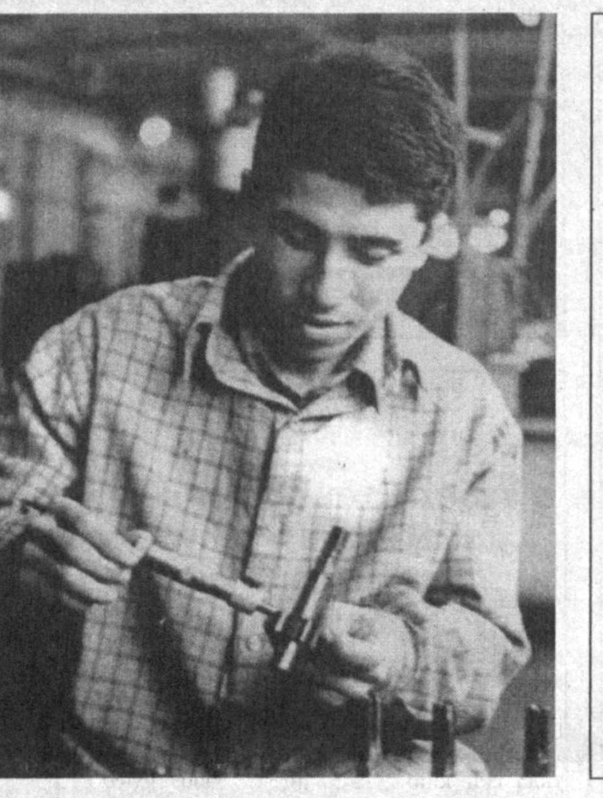

СИФАТ УЧУН ХАЛҚАРО СОВРИН

«Учқўрғонёғ» ҳиссадорлик жамияти жамоасининг маҳсулот сифатини яхшилаш борасидаги саъй-ҳаракатлари ўз натижасини берди. Халқаро саралаш қўмитаси корхонага сифат ва тадбиркорлик нуфузи учун 2000 йилги Европа Аркаси халқаро совринини беришга қарор қилди. Яқинда Испания пойтахти Мадриддан шу мазмунда жўнатилган хушхабар корхона меҳнат аҳлини қувонтириб юборди.

Учқўрғонлик саноатчилар меҳнатининг халқаро миқёсда эътироф этилиши бежиз эмас. Корхона экспорт салоҳиятининг ортиб бораётганлиги муваффақиятлар омили бўлаётир. Чунончи, биргина ўтган йилнинг ўзида хорижий мамлакатларга 1 миллион 160 минг АҚШ доллари миқдорида соя шроти ва олеин кислотаси жўнатилди.

Корхона вакиллари айни пайтда Франция сафарига шайланмоқдалар. Улар Парижда март ойида ўтказиладиган маросимда халқаро совринни қабул қилиб оладилар. Бозор иқтисодиёти шароитида рақобатбардош маҳсулотлар тайёрлаш йўлидаги интилишнинг самараси шундай бўлади.

Ўз мухбиримиз.

Ислоҳот талаби — қатъий

ҚАРЗДОРЛИКДАН ҚАНДАЙ ҚУТУЛИШ МУМКИН?

Хўжалик юритувчи субъектлар ўртасидаги ўзаро қарзлар, яъни нотўловлар муаммосини бартараф этиш бугунги куннинг муҳим ва долзарб вазифасидир. Маълумки, муддати ўтган дебиторлик қарзларининг ўсиб кетишига йўл қўйилиши хўжалик субъектининг молиявий оғир аҳволга тушиб қолишига, айланма маблағларининг йўқотилиши ёки ҳаракатсиз туриб қолишига сабаб бўлади. Нотўловларнинг ўсиб бориши бюджет ва бюджетдан ташқари жамғармаларга тўловлар ўз вақтида тушмаслиги, оқибатда пенсия, нафақа ва шунга ўхшаш бюджет ҳисобидан ажратиладиган тўловлар, умуман бюджет харажатларини молиялаштиришда узилишларни келтириб чиқаради. Бундан ташқари, ўзаро нотўловларнинг ўсиб кетиши натижасида хўжалик юритувчи субъектлар тўлов интизомини бузиш баробарида ўз ишчи-хизматчилари олдидаги мажбуриятларини бажаролмай қолади, хусусан, меҳнаткашларнинг иш ҳақини ўз вақтида тўлолмай, уларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлиши мумкин.

*Ҳисоб-китоблар механизмини такомиллаштириш ва бюджетга тўловлар интизомини мустаҳкамлаш бўйича Ҳукумат комиссиясининг Тўлов муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзларини қисқартириш бўйича кичик комиссияси масъул котиби, Марказий банкнинг Иқтисодий таҳлил департаменти директори **Сайдулло АБДУЛЛАЕВ** билан ана шу муаммони бартараф этиш борасидаги ишлар ва унинг натижалари хусусида суҳбатлашдик.*

- Мазкур муаммо республикамизнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётига бевосита ёки билвосита таъсир қилувчи жараёнлар билан узвий боғлиқки, буни мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси ўз ҳаётида ҳис этиши мумкин. Шундай экан, ўзаро қарздорлик муаммосини ҳал этиш мақсадида қандай ишлар олиб борилмоқда?

- Муддати ўтган қарзларнинг ортиб бориши иқтисодиётга, қолаверса, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш даражасига таъсир этишини аниқ англаган ҳолда мамлакатимизда мазкур муаммони ҳал этиш бўйича ўзига хос ноанъанавий услуб қўлланилмоқда. Бу ноанъанавийлик шундан иборатки, ўзаро нотўловлар муаммосига ҳукумат миқёсида қаралиб, уни бартараф этиш учун бутун банк тизими, молия, солиқ органлари ҳамда вазирлик ва идоралар жалб этилди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Тўлов интизомини ва ўзаро ҳисоб-китоблар тизимини мустаҳкамлаш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг қатор қарорларига мувофиқ, дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг пайдо бўлишига вазирлик, идоралар ва хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарлари билан бир қаторда банклар раҳбарлари ҳам жавобгар экани белгилаб қўйилди.

Хўжалик юритувчи субъектларнинг ўзаро қарзларини бартараф этиш, тўлов интизомини мустаҳкамлаш ва уларнинг молиявий аҳволини соғломлаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорига мувофиқ, Ҳисоб-китоблар механизмини такомиллаштириш ва бюджетга тўловлар интизомини мустаҳкамлаш бўйича Ҳукумат комиссияси таркибида Тўлов муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзларини қисқартириш бўйича кичик комиссия ташкил этилди. Республикамизнинг барча ҳудудларида унинг минтақавий комиссиялари ҳам тузилди.

Мазкур комиссия йиғилишларида Президент фармонлари ва ҳукумат қарорлари ижросини таъминлаш, тўлов интизомини мустаҳкамлаш ва муддати ўтган ўзаро қарздорликни тугатишга қаратилган ишлар деярли ҳар ҳафта давомида муҳокама этиб борилди. Уларда муддати ўтган дебиторлик қарзларини тугатиш масаласи ҳар бир корхона миқёсида кўрилиб, мавжуд муаммоларни ечиш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланиб, ҳар бир вазирлик ва идора раҳбарларининг бу борадаги ишларига принципиал баҳо бериб борилди.

Иқтисодиётнинг устувор тармоқлари ҳисобланган 22 та вазирлик ва идоранинг муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзлари устидан доимий мониторинг ўрнатилди. Тижорат банклари томонидан мониторинг ўрнатилган вазирлик ва идоралар таркибига кирувчи корхона ҳамда ташкилотларнинг айланма маблағлари етишмаслиги сабаблари ва уларнинг меъёрдан ортиқ тайёр маҳсулотлар қолдиғига, капитал характерга эга харажатларга ҳамда дебиторлик қарзларига жалб этилиши ҳолатлари доимий равишда ўрганиб борилди.

Республикамизда иқлимий ва табиий жойлашуви ҳар хил бўлган минтақаларда корхона ва ташкилотларнинг иқтисодий коньюнктураси ва молиявий ҳолатининг ўзгариши бўйича олинган аниқ маълумотлар, ўзаро қарзлар муаммосига дахлдор таҳлилий материаллар мунтазам равишда республика раҳбариятига ҳукумат даражасида ҳал этилиши учун тақдим этиб келинди.

- Тилга олинган Фармон ва қарорларнинг ижроси самарадорлиги ҳақида нима дея оласиз?

- Муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзларига барҳам беришда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги «Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонини қисман ўзгартириш тўғрисида»ги Фармони катта аҳамият касб этди. Мазкур Фармонга биноан, товарлар етказиб берилган, хизматлар кўрсатилган, ишлар бажарилган кундан бошлаб тўқсон кун ичида маблағлар келиб тушмаса, муддати ўтган қарз ҳисобланиши белгиланди.

Бунгача ҳар бир хўжалик юритувчи субъект етказиб берган маҳсулот, кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар учун 60 кун давомида тўлов келиб тушишини таъминлаши лозим эди, энди ана шу тўловни 90 кун ичида ундириб олиш шарт қилиб қўйилди. Кўриниб турибдики, ушбу қарздорликни ундириб олишга қўшимча имконият яратилди.

Юқорида қайд этилган Президент Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан қонунчиликка киритилган ўзгартириш ва қўшимчалар моҳиятидан келиб чиққан ҳолда, минтақавий комиссиялар, мониторинг ўрнатилган вазирлик ва идоралар таркибидаги корхона ва ташкилотлар раҳбарлари, Марказий банкнинг ҳудудий бош бошқармалари, тижорат банкларининг ҳудудий бўлимлари раҳбарлари билан биргаликда дебиторлик ва кредиторлик қарзларини камайтириш бўйича аниқ чора-тадбирлар дастури белгилаб олинди ҳамда барча вазирлик ва идораларнинг таркибий тузилмаларига етказилди.

Шу билан бирга корхона ва ташкилотлар ўртасида 1999 йил 1 август ҳолатига муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзларини бухгалтерия ҳисоби ва статистик ҳисоботларда тўғри акс эттириш учун тегишли тушунтириш ишлари олиб борилди. Муддати ўтган дебиторлик қарзлари ҳар бир хўжалик субъекти бўйича ялпи хатловдан ўтказилди ва қайта ҳисоблаб чиқилиши таъминланди.

Тижорат банклари томонидан вазирлик ва идоралар билан биргаликда муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзларини сўндириш бўйича ҳар ойлик график ишлаб чиқилди ва унинг бажарилиши устидан мониторинг ўрнатилди. Бундан ташқари, аҳолининг уй-жой, коммунал тўловлари бўйича қарзларини ундириш юзасидан ҳудудлардаги минтақавий комиссиялар, тижорат банклари, маҳаллий бошқарув органлари, тегишли вазирлик ва идоралар таркибига кирувчи корхоналар билан биргаликда талай ишлар олиб борилди. Жумладан, ҳар бир банк бўлимида кам таъминланган оилалар, кексалар ва ногиронлар рўйхати тузилиб, уларнинг коммунал хизматлар, электр энергияси бўйича қарзларини узиши учун «Индексация» махсус ҳисоб рақамларидаги маблағларидан муддатидан олдин пул кўчириш йўли билан ҳисоб-китоб қилишига рухсат этилди.

Шунингдек, корхона ва ташкилотлар раҳбарларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонида белгиланган маҳсулот жўнатиш ва хизматлар кўрсатиш учун амалга оширилиши лозим бўлган 15 фоизлик тўловлар минимал чегара эканлиги, юқори миқдори эса ўзаро шартномага асосан, харидорнинг тўлов қобилиятидан келиб чиқиб, табақалаштирилган ҳолда, 100 фоизгача белгиланиши мумкинлиги кенг тушунтирилди.

Бундан ташқари, Вазирлар Маҳкамасининг «Табиий газ етказиб бериш ва унинг учун ҳисоб-китоб қилиш тизимини такомиллаштириш тўғрисида»-ги қарорига мувофиқ:

— айрим корхоналарга етказиб берилган газ учун 120 кун ичида «Ўзтрансгаз» компаниясига ҳақ тўлашга рухсат этилди;

— технологик жараёнлар хавфсизлигини таъминлаш мақсадида газ етказиб бериш тўхтатилмайдиган корхоналар рўйхати аниқланди;

— табиий газ улгуржи истеъмолчиларининг Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлигидан «Ўзбекнефтгаз» компаниясига ўтказилиши муносабати билан дебиторлик ва кредиторлик қарзларини ҳисоб-китобларда икки марталаб акс эттирилишига чек қўйилди.

Албатта, булар корхона ва ташкилотларнинг ўз фаолиятлари билан боғлиқ бўлмаган ҳолда юзага келадиган қарзларнинг олдини олиш имкониятини яратди.

Ушбу қарорга мувофиқ, муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзлари муддати 120 кунга узайтирилган корхона ва ташкилотларда ялпи хатлов ўтказилиб, мавжуд қарзлар қайта ҳисоблаб чиқилди. Тижорат банклари билан биргаликда «Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси, «Ўзкимёсаноат» уюшмаси, Энергетика ва электрлаштириш ҳамда Коммунал хизмат кўрсатиш вазирликлари устидан қўшимча 1 йил муддатга мониторинг ўрнатилди. Ҳозир ушбу вазирлик ва идоралар таркибидаги корхона ва ташкилотларда, уларнинг контрагентлари ўртасида қарзларни ойма-ой ўзаро солиштириш ишлари олиб борилмоқда.

- Ўтган йил давомида иқтисодиётнинг устувор тармоқларида ўзаро қарзларга барҳам бериш учун уларни реструктуризация қилишга ҳам эътибор берилди. Бу ишларнинг натижаси қандай бўлди?

- Марказий банк, барча тижорат банклари билан биргаликда хўжалик субъектларининг ўзаро қарзларини қисқартириш бўйича қабул қилинган ҳукумат қарорлари асосида ўзаро қарзларни реструктуризация қилиш бўйича ишлаб чиқилган схемаларга мувофиқ, маблағлар ҳаракатини назорат қилиш ва ўзаро қарзларни камайтириш бўйича кунлик мониторинг олиб борди.

Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 7 июндаги қарорига асосан, қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи корхона ва ташкилотларнинг бюджет олдидаги қарзларини реструктуризация қилиш мақсадида Молия вазирлиги ҳузуридаги Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳисоб-китоб жамғармаси 20 млрд. сўм ажратди. Бу маблағларнинг ишлаб чиқилган мақсадли схемалар бўйича ҳаракати таъминланди, натижада иштирокчиларнинг ўзаро қарзларини 82,4 млрд. сўмга қисқартиришга эришилди.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 23 сентябрдаги яна бир қарорига мувофиқ, 2000 йилда етиштириладиган пахта ва ғалла ҳосилини бўнаклаш учун ажратилган 9,8 млрд. сўмлик маблағларнинг мақсадли схемалар орқали ҳаракати таъминланганини натижасида иштирокчиларнинг 29,8 млрд. сўмлик ўзаро қарзлари қисқартирилди.

Иқтисодиётнинг устувор тармоқларининг бюджет олдидаги қарзларини реструктуризация қилиш учун махсус ҳисоб рақамлари орқали тасдиқланган мақсадли схемалар бўйича йўналтирилган 66,3 млрд. сўмлик маблағларнинг ҳаракати натижасида мақсадли тўловлар иштирокчиларининг 164 млрд. сўмлик ўзаро қарзларини камайтиришга эришилди.

Айни чоғда тўлов интизомини мустаҳкамлаш, корхона ва ташкилотларнинг молиявий аҳволини соғломлаштириш мақсадида тезкор самарали чоралар кўриш учун тижорат банклари иқтисодиётдаги пул маблағлари оқими ҳолати ва хўжалик субъектларининг ўзаро қарзлари занжирини мунтазам равишда таҳлил қилиб бордилар. Таҳлиллар асосида тижорат банклари томонидан муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзларини қисқартириш учун мақсадли схемалар ишлаб чиқилиб, бу мақсадлар учун жами 53,2 млрд. сўмлик кредитлар ажратилди ва факторинг хизматлари кўрсатилди. Мазкур маблағларнинг ишлаб чиқилган схемалар бўйича ҳаракати туфайли мақсадли тўловларда қатнашган корхона ва ташкилотларнинг 152,2 млрд. сўмлик ўзаро қарзлари тўланишига эришилди.

- Муваффақиятлар, ўйлайманки, барча учун қувонарли. Аммо мана шундай катта муаммони ечиш давомида сусткашликка йўл қўйганлар, тўғриси, масъулиятни ҳис этмаган раҳбарлар учраган бўлса, ажаб эмас...

- Олиб борилган таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, муддати ўтган дебиторлик қарзларини камайтириш бўйича етарли иш юритган вазирлик ва идораларда бу муаммога тўла барҳам берилди.

Таъкидлаб ўтиш жоизки, Вазирлар Маҳкамасининг қарорида муддати ўтказиб юборилган дебиторлик қарзларининг ўсишига йўл қўйган раҳбарларга нисбатан эгаллаб турган лавозимидан озод қилишгача бўлган қатъий чоралар кўрилиши уқтирилган эди. Шунга қарамай, айрим раҳбарлар бу борада сусткашлик қилишгани, муаммога нега ҳукумат миқёсида қаралаётганини тўла ҳис этмаганлигининг гувоҳи бўлдик. Мисол тариқасида Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги ҳамда «Ўзкимёсаноат» уюшмаси таркибидаги айрим корхона ва ташкилотларда жорий йил бошига келиб, муддати ўтган дебиторлик қарзлари оз миқдорда бўлса ҳам сақланиб қолганини айтиб ўтишим мумкин.

Ўтган йил давомида муддати ўтган дебиторлик қарзларининг белгиланган муддатларда камайтирилишини таъминламаган, тўловга қобилиятсиз, муддати ўтган қарзларнинг ўсишига йўл қўйган ва олдиндан тўловларсиз маҳсулот жўнатган ва хизмат кўрсатган 300 та хўжалик субъекти бўйича материаллар кичик комиссия томонидан прокуратура органларига тақдим этилди. Булар орасида Хоразм вилоятининг Хонқа тумани «Агрокимётаъминот» ҳиссадорлик жамияти, Самарқанд кимё заводи, Жиззах вилоятининг Зарбдор тумани «Агрокимётаъминот» ҳиссадорлик жамияти, Бухоро вилоятидаги «Галаосиё» жамоа хўжалиги, Қорақалпоғистон Республикаси электр таъминоти бошқармаси, Қашқадарё вилоятидаги Талимаржон ГРЭСи каби корхоналар бор.

Прокуратура идоралари томонидан 1999 йил давомида ўтказилган текширишлар натижасига кўра, 581 та ҳолат юзасидан жиноий, 5431 та ҳолат юзасидан маъмурий, 1237 та ҳолат юзасидан интизомий, 3026 та ҳолат юзасидан моддий жавобгарлик чоралари кўрилди ва жами 15,6 млрд.сўмлик қарзларни ундириш юзасидан судларга даъво аризалари киритилди. Шу билан бирга, зарарга ишлаётган ва банкротлик аломатларига эга бўлган хўжалик субъектларининг молиявий ҳолатини ўрганишга алоҳида эътибор қаратилди. Банкротлик аломатларига эга бўлган ва тўлов қобилиятини йўқотган 23 та хўжалик субъекти бўйича ҳужжатлар Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитасига тақдим этилди.

Кичик комиссия, вазирлик ва идоралар, статистика, солиқ ва молия органлари ҳамда банклар томонидан амалга оширилган ишлар натижасида мамлакатимиз бўйича дебиторлик ва кредиторлик қарзлари миқдори йил бошига нисбатан кескин қисқарди. Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги маълумотига кўра, мониторинг ўрнатилган вазирлик ва идораларда муддати ўтган дебиторлик қарзлари миқдори 1999 йил 1 январ ҳолатига 76,7 млрд. сўмни ташкил этгани ҳолда, 2000 йил 1 декабр ҳолатига келиб, бу кўрсаткич 3,0 млрд. сўмни ташкил этди ёки қарийб 96 фоиз мавжуд муддати ўтган қарзлар бартараф этилди.

- Бу муаммонинг келгусида яна юзага қалқиб чиқмаслигига ишонса бўладими?

- Муддати ўтган дебиторлик қарзларини ундириш борасида қилинган ишлар ҳамда қонунчиликка киритилган қўшимча ва ўзгартиришлар доирасида кўрилган қатъий чоралар бу қарзларни қисқартиришга, тўлов интизомини маълум даражада мустаҳкамлашга олиб келди.

Бугунги кунда етказиб берилган товарлар, бажарилган ишлар ҳамда кўрсатилган хизматлар учун тўловни ўз вақтида ундириб олишга барча иқтисодий, ҳуқуқий шароит ва қўшимча имкониятлар яратиб берилди. Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори билан қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи вазирлик ва идоралар ҳам маҳсулот жўнатиш (ишларни бажариш, хизматлар кўрсатиш)ни фақат тўловлар келиб тушгандан сўнг амалга оширишлари белгилаб берилди. Чунки Молия вазирлиги ҳузуридаги Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳисоб-китоб жамғармаси томонидан қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари учун бўнак (аванс) ва якуний ҳисоб-китобларга тўловлар ўз вақтида амалга оширилмоқда.

Аҳолининг электр энергия, газ, сув ҳамда коммунал хизматлари юзасидан мавжуд қарзларини ундириш бўйича эса маҳаллий ўзини ўзи бошқариш идоралари билан биргаликда мазкур тўловларнинг ўз вақтида тўланиши устидан доимий назорат ўрнатилиши белгилаб олинди.

Юқорида таъкидланганидек, агар ҳар бир хўжалик субъекти бошқа бир хўжалик субъекти билан муомалага киришаётганда, олдиндан амалга ошириладиган 15 фоиз тўловлар минимал чегара эканини англаб, унинг юқори миқдорини ҳамкорининг тўловга қобилиятидан келиб чиқиб, 100 фоизгача табақалаштирилган ҳолда белгилаб борса, ўйлайманки, муддати ўтган қарзлар пайдо бўлишига йўл қўйилмайди.

Гапнинг индаллосини айтганда, хўжалик юритувчи субъектлар томонидан дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг муддати ўтиб кетишига ҳеч қандай асос ёки баҳона қолмади.

Шу боис 2000 йилда вазирлик, идора ва хўжалик бирлашмалари раҳбарлари ўзаро қарзларни камайтириш борасида қабул қилинган Президент фармонлари ва ҳукумат қарорлари бажарилишини таъминлашлари, жорий йилда муддати ўтган қарзларга мутлақо йўл қўймаслик ҳамда умумий муддатли ўзаро қарзларни ҳам кескин камайтириш чора-тадбирларини кўриб боришлари зарур.

Кичик комиссия тижорат банклари билан биргаликда бу йил ҳам мазкур соҳадаги ишларни давом эттиради, ҳар бир хўжалик субъектида муддати ўтган қарздорликка йўл қўймаслик ва умумий қарздорликни кескин камайтириш устидан доимий назорат олиб боради.

Асқар ҲАЙДАРОВ суҳбатлашди

«ДИЛОРОМ» – «ПЛАТИНА» СОҲИБИ

Қувасойдаги цемент ишлаб чиқариш корхонаси Халқаро сифат конвенциясининг олий мукофоти – «Платина» нишонига сазовор бўлганлиги ҳақида хабар берган эдик.

Бу хайрли анъана давом этаяпти. Яқинда шу нуфузли халқаро жамиятнинг штаб квартираси жойлашган Мадрид шаҳридан Қўқонга хушхабар келди. «Дилором» акциядорлик жамияти қўли гул чеварлари томонидан тайёрланган кўркам, қулай, шарқона услублардаги хушбичим кўйлаклар «Платина» нишонига муносиб топилибди.

Халқаро сифат конвенцияси номзодларни ўзи танлаб олиб, дунёдаги машҳур модельерлар иштирокида маҳсулот сифатига баҳо беради. Қўқонликлар жаҳон бозори талабларига жавоб берадиган маҳсулотлар тайёрлаш тизимини ишлаб чиқиб, юқори кўрсаткичларга эришаётганликлари учун ҳам мазкур юксак мукофотга сазовор бўлишди. Бу фикрлар жамоани нуфузли нишон билан биринчи бўлиб қутлаган халқаро конвенция раиси жаноб Р. Альфонсонинг шошилинчномасида ҳам ўз ифодасини топган.

Ўз мухбиримиз.

ЕРГА ҚАЙИШГАН КАМ БЎЛМАЙДИ

ҚАРИ БИЛГАННИ ПАРИ БИЛМАС

Азим ота қўшнимиз. Сирдарёнинг Боёвутида туради. Ёши ҳам етмишнинг нариберисида.

— Бошпуртим бўйича иккам етмишдаман, — дейди ота. — Аслида уч-тўрт ёш катта бўлсам керак. Онам раҳматли шундай дердилар. У пайтлар ёшни чамалаб ёзиб беришаверган экан-да.

Азим отанинг жуссаси кичик. Лекин қорувли. Кампири Рисолат момонинг таъбирича, «жиққа пай».

Ота ўғил-қизларидан тинчиган, бир этак невара-чеваралари бор. Ҳозир ҳайҳотдек ҳовлида кенжа ўғлию келини билан туради. Каттагина томорқасида эртаю кеч ғимирлагани-ғимирлаган.

Томорқанинг ярми — иссиқхона. Қишнинг чилласию, ёзнинг саратонида ҳам бозорга ошкўк, шивит, кашнич, кўкпиёз, укроп чиқаради. Хуллас, суяги ерда қотган.

Қишлоққа борган маҳалларим ота, албатта, мени сўраттиради. Чиқаман. У киши ҳар доимгидек оппоқ соқолини селкиллатиб, иссиқхонасида куймалашиб юрган бўлади. «Ҳорма, бор бўл» қиламиз. Сўнг ота кесакни курси қилиб чўкади-да, тилининг остига тўрт чўқим нос ташлаб, мени гапга тутади:

— Яхши юрибсанми, мухбир бола? «Ё шаҳри азим, ё қўҳи баланд», дейди машойихлар. Шаҳри азимдан гапир...

Буёғи уланиб кетади. Гапнинг жиловини дам Азим ота, дам мен тутиб, ҳашпаш деганча бир ош дамлагулик вақт ўтиб кетганини сезмай қоламиз.

Ҳар гал шу манзара такрорланади.

... Яқинда йўлим яна қишлоққа тушди. Азим отанинг томорқасига мўралагандим, ота кўринмади. Уйдагилардан сўровдим, «мазаси йўқ отанинг», дейишди. «Йўғ-е» деб ишонқирамай, дарров ҳовлисига ўтдим. Уйга кирсам, ҳақиқатан ҳам Азим ота кўрпа-тўшак қилиб, азза-базза ётиб олибди.

— Баҳай ота, тинчликми? Тобингиз қочдими? — шоша-пиша сўрадим, саломаликдан ҳам олдин.

— Ҳа, мухбир бола, кел, — деб ўрнидан қўзғалишга ҳаракат қилган эди, югуриб бориб яна жойига ётқизиб қўйдим. Ота хижолат чеккандай, қайта ёнбошлади.

— Буни қара, шу ёшга кириб, ҳали бир қув йўталган одам эмас эдим. Ёш ўтаверган сари ичдан зил кетаверар экансан-да.

— Йўғ-е, ҳали тетиксиз. Ётибсиз-да, бир-икки кун...

— Шу ётиш қурғурга ўрганмаганманда. Иш ҳам кўкнорига ўхшаган нарса бўлар экан. Хумор қилаверади. Бўлмасам, шу ёшимда ҳам томорқада куймалашиб юриш менга нима зарил? Кампирим икковимиз оладиган пенсиямиз бемалол етади. Кенжам олиб келади уч-тўрт танга.

— Бўпти-да. Ташвиш чекмай, дам олинг энди буёғига. Сизнинг хуморингизни болаларингиз чиқаришади.

— Билмадим, замоннинг зайли бўлганми, болаларнинг ерга меҳри йўқ. Ер билан тиллашишни билишмайди. Мана, ўзимнинг кенжамдан қиёс. Биласан, мошин ҳайдайди. Яхшигина пул топади. Локин санаб берганга қуш тўярмиди?! Мундоқ ерга ҳам қайиш, биринг икки бўлади десам, «ишлолмайман, гипиртонман», дейди. «Э, қисталоқ, гипиртонди давоси Ўратепанинг бир ботмонлик кетмони бўлади» деб яниб ташладим, уч-тўрт. Йўқ, барибир ўз билганидан қолмайди.

Ҳўв узоқ йили бир томоша кўрсатишувди. Йўлчи ҳақида. Ўшанда бой зап гапни айтувди: эр киши ер сотмайди. Бойлар билади-да, ишнинг кўзини. Бекорга бой бўладими?! Дўппини ёнга қўйиб, мундоқ ўйлаб қара: бою камбағал осмондан тушганми? Номаъқулнинг нонига шерик бўлган шундай дейди. Ишнинг кўзини билган — бой, билмаган — камбағал. Саветти замони ҳаммани Никалайди мис тангасига ўхшаб бир хил қилиб қўйган эди. Ё қудратингдан, томорқадаги нарсани бозорга олиб чиқсак, «испекулян» деб ёқамизга ёпишарди.

Ёшлар деяпман-у, қараб турсам, катталарнинг ҳам қўли кетмондан чиқиб кетган экан. Мана, давлатимиз таноб-таноб ер беряпти. Ишла, деяпти. Лекин ишлаган ишлаяпти. Ишламаганники ётибди, шундоқ. Ерда ҳикмат кўп, мухбир бола. Ғиж-ғиж хазина. Хазина увол бўлиб ётса, ичинг ачийди-да.

* * *

Азим отанинг гурунгини бир чимдимига сиз ҳам шерик бўлдингиз. Бу гурунгни эътиборингизга етказмоқдан муддао шуки, аввало, «қари билганни пари билмас» деган ақидани яна бир бор таъкидлаб ўтиш. Кейин, ўзбекнинг тийнатини бироз кўрсатиш.

Дарвоқе, Азим ота билан гурунгларни яна давом эттириш ниятимиз бор.

Асқар ШОКИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҚОНУННИ ҲУРМАТ ҚИЛИШ ҲАМ МАДАНИЯТДИР

Тошкент шаҳар прокурори, 3-даражали давлат адлия маслаҳатчиси Мэлс НАИМОВ билан суҳбат

— Мэлс Иномович, қонунбузарликлар, уларни келтириб чиқарувчи сабаб ва ҳолатларни бартараф этишда прокуратура идораларининг хизмати беқиёсдир. Ана шу ҳақда фикрингизни билдирсангиз.

— Жойлардаги прокурорлар ҳудудларида жойлашган вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар, давлат назорати идоралари, ҳокимликлар, шунингдек, кимга бўйсунишидан, кимнинг тасарруфида бўлишдан ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, муассасалар, корхоналар ва ташкилотлар, жамоат бирлашмалари, мансабдор шахслар, фуқаролар томонидан қонунларни аниқ ва бир хилда ижро этишлари устидан назоратни амалга оширадилар.

Шуларга кўра, шаҳар прокуратураси тизими ходимлари томонидан умумий назорат тартибида ўтказилган ҳар бир текшириш натижасида аниқланган маълум бир қонун бузилиши сабаблари тўлиқ ўрганилади. Уни келтириб чиқарувчи ҳолатларга барҳам бериш тўғрисида тегишли мансабдор шахсларга тақдимномалар киритилади. Мазкур қонун бузилишини зудлик билан бартараф этиш учун эса амрномалар юборилади.

Биргина ўтган йилда умумий назорат йўналиши бўйича аниқланган айбдор шахсларга ва уларнинг раҳбарларига қонунбузарликлар бўйича 636 та тақдимнома, 1983 та амрнома берилган. 2680 нафар шахс ёзма огоҳлантирилган. Қонунбузарлик натижасида давлат, жамоат ва фуқаролар манфаатига жиддий зарар етказиб, уларнинг мулкини ўзлаштирувчиларга нисбатан эса жиноят ишлари қўзғатилди ҳамда 11 миллион сўм миқдоридаги зарарлар айбдорлардан ундириб олинди.

— Баъзан одамлар орасида «прокурор берган санкцияси учун қаттиқ курашиб, фуқарони жавобгарликка тортмасдан қўймайди» деган гапларни эшитиб қоламиз. Аввало, бунга муносабатингиз? Қолаверса, санкция беришнинг масъулиятини тушунтириб ўтсангиз.

— Биринчидан, бундай миш-мишларга ҳеч қандай асос йўқ. Иккинчидан, фуқароларимиз шуни билишлари керакки, гумон қилинган шахс содир этган оғир ва ўта оғир жиноят устида ёки бевосита уни содир этгандан кейин қўлга тушса, жиноят шоҳидлари, шу жумладан, жабрланувчилар уни жиноят содир этган шахс тариқасида тўғридан-тўғри кўрсатсалар, унда ёки кийимида, ёнида, уйида содир этилган жиноятнинг яққол излари топилса, шахсни жиноят содир этишда гумон қилиш учун асос бўладиган маълумотлар тўлиқ мавжуд бўлади. У қочмоқчи бўлса ёки қочиб кетиш хавфи аниқ кўриниб турган бўлса, шунингдек, доимий яшайдиган жойи йўқ ёхуд шахси аниқланмаган бўлса, ушлаб турилади. Кейин 72 соат ичида тезкор тергов ҳаракатлари олиб борилади. Шундан сўнг қамоққа олиниши ёки бўлмаса бошқа эҳтиёт чораси турлари қўлланилиши ҳал этилади.

Амалдаги қонун прокурорга фуқароларни содир этган жинояти учун қамашга ваколат бериш билан бирга, унга жуда катта масъулият ҳамда жавобгарликни ҳам юклайди. Агарда прокурор бирон-бир фуқарони асоссиз ҳибсга олиб, қамоқда сақласа, вазифасидан бўшатишгача бўлган интизомий жазо чораларига тортилади. Шунингдек, унинг айбсизлигини била туриб қонунга хилоф равишда ҳибсга олса ва узоқ вақт қамоқда сақлаб турса, жиноий жавобгарликка тортилади.

Ана шу сабабдан ҳам прокурорлар шахсни ҳибсга олиш масаласини ҳал этаётганда, шахсан ўзлари ҳар бир далилни текшириб чиқадилар. Қонуний баҳо берадилар. Айбдорлик даражасини аниқлайдилар. Жиноий қилмишнинг хавфи ва оғирлигини, гумонланувчининг шахсини тўлиқ ўрганиб чиққанларидан сўнггина қонуний тўхтамга келадилар.

— Инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунларнинг устуворлигини назорат қилиш прокуратура идораларининг муҳим вазифаларидан бири...

— Худди шундай. Прокуратура фаолиятининг асосий йўналишларидан бири инсон ва фуқароларнинг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий, шахсий ҳуқуқлари ва эркинликларини муҳофаза қилишни таъминлашга қаратилган қонунларнинг аниқ ва бир хилда ижро этилиши устидан назорат олиб боришдир. Ушбу йўналишда биз ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа идоралар билан узвий ҳамкорликда тегишли ишларни олиб бормоқдамиз. Ўтган йилда умумий назорат тартибида прокурорлар томонидан давлат бошқарув идораларига, корхона, ташкилотлар, жамоа бирлашмаларига 708 раддия, қонунбузарликни бартараф этиш тўғрисида амрнома киритилиб, фуқароларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

— Қайси бир нуфузли йиғин бўлмасин, унда уюшган жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш масаласи, албатта, таъкидланади. Демак, у жамият учун хавф. Бу иллатга қарши шаҳар прокуратураси нималар қилаяпти?

— Юртбошимиз ўзининг «Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда...» асарида коррупция ва жиноятчиликни хавфсизлигимизга таҳдид солаётган асосий хатарлардан бири сифатида баҳолаб, **«...унинг авж олиши давлатнинг конституциявий асосларини, жамиятнинг ахлоқий, маънавий асосларини емиради, — фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларининг жиддий тарзда бузилишига олиб келади»**, деб кўрсатиб ўтган.

Минг афсуски, жиноятчиликнинг ўта хавфли шакли бўлган уюшган жиноятчилик ҳамма мамлакатларда муаммога айланиб қолган. Айниқса, жиноий тузилмаларнинг давлат органлари, амалдорлар билан чатишиб кетиши, уларнинг ҳокимият идораларига суқилиб кириб олиши жамиятнинг сиёсий, иқтисодий ва маънавий негизларига болта уради.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бугун уюшган жиноятчиликнинг янги кўринишлари диний экстремизм ва диний ақидапарастлик ниқобида пайдо бўлиб, жамиятимизга раҳна солмоқда. Шу сабабли, хотиржам бўлишга асло асос йўқ. Шаҳар прокуратураси идоралари бошқа ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар ҳамкорлигида қонунга хилоф ҳаракатларни содир этаётган диний-экстремистик гуруҳларни аниқлаш, фош этиш ҳамда уларга кескин барҳам беришга қаратилган бир қатор мақсадли тадбирларни амалга оширмоқда. Кўпчилик давлатларда қонунга хилоф тарзда хуфиёна фаолият кўрсатаётган «Ҳизбут-таҳрир», «Ваҳҳобий» ва бошқа диний-экстремистик оқимлар вакилларининг юртимиз пойтахтидаги ғайриқонуний ҳаракатлари фош этилиб, қонунбузарлар ҳуқуқий жавобгарликка тортилмоқда.

Бугун ходимларимизнинг асосий вазифаларидан бири терроризм ва диний экстремизмнинг жирканч ғояларини ташвиқот қилувчиларга нисбатан жазо муқаррарлигини таъминлашдир. Ва айниқса, ёшларимизнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга қаратилган фаолиятимиз самарадорлигини оширишдир.

Бунинг учун жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда жойларда тарғибот ва ташвиқот ишлари олиб борилмоқда.

— Мэлс ака, пойтахтда тинчлик ва осойишталикни сақлаш борасида қандай тадбирлар амалга оширилаётганлиги, табиийки, кўпчиликни қизиқтиради.

— Республика ва Тошкент шаҳар прокуратуралари, миллий хавфсизлик хизмати, ички ишлар идоралари томонидан шаҳарда тинчликни сақлаш, ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш борасида аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқилган. Ҳар бир маҳалла, аҳоли яшаш уйлари, кўча ва хиёбонлар тўлиқ назоратга олинган. Бирон-бир жиноят тўғрисида хабарлар тушиши билан воқеа жойларига тезкор ходимларнинг етиб бориши ҳамда зудлик билан чоралар кўрилиши учун шароитлар бор.

Фурсатдан фойдаланиб, мен эътиборингизни бир нарсага қаратмоқчи эдим. Кўчалар, жамоат жойларида патрулликни кучайтириш жуда яхши натижа берди. Аммо айрим фуқаролар томонидан қонун талабларининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш ўрнига, милиция ходимларининг ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасидаги қонуний талабларига бўйсунмаслик ҳолатлари учраб туриши ачинарли ҳолдир.

Масалан, Шайхонтоҳур туманида фуқаро Т.Абидов автомашинани маст ҳолда бошқариб, йўл ҳаракатига ҳамда йўловчиларга катта хавф туғдириб келаётгани учун тўхтатилганда, у қаршилик кўрсатиб, милиция ходимларини урган. Ҳаётини хавф остига қўйиб, яна машина бошқаришга ҳаракат қилган. Албатта, Т.Абидов бу қилмиши учун жиноий жавобгарликка тортилди. Бироқ у спиртли ичимликдан сархуш бўлиб, машинага ўтиришдан олдин жамият, оиласи олдидаги бурчини мутлақ унутиб қўйди. Афсуски, бундай мисоллар ягона эмас.

— Ҳозир Сиз прокуратура ва милиция идораларининг ролига тўхталиб ўтдингиз, бу борада жамоатчиликнинг ўрни қай даражада?

— Тинчлик ва осойишталикни таъминлаш учун маҳаллаларда маҳалла посбонларининг ташкил этилиши яхши бўлди. Улар жамоат тартибини сақлашдан ташқари, оилаларда содир бўлаётган жанжалларни ҳал этишда ҳам фаолдирлар.

— Ҳозирги кунда прокуратура ходимларининг кўпчилик қисмини ёшлар ташкил этаётгани кўринади. Уларни тарбиялаш, касб маҳоратини оширишга барибир эътибор зарур. Тажриба — ўрганиш, деганларидек...

— Республика Прокуратураси раҳбариятининг саъй-ҳаракатлари билан ҳозирда ёш ходимларимиз чет элларда жиноятчиликка қарши кураш ва жиноят ишларини тергов қилиш масалалари бўйича ўқиб келиш, янада малакаларини ошириш имкониятларига эга бўлдилар. Бундан ташқари, республика Прокуратурасининг қонунчиликни мустаҳкамлаш муаммолари ва прокурор-тергов кадрларининг малака ошириш марказида ёш мутахассислар билан ишлаш, ўқитиш доимий йўлга қўйилган. Бу марказ уларни тажриба орттиришларига, касб сирларини тезроқ ўрганишларига катта ёрдам бермоқда. Шу мақсадда биз республика ИИВ академиясида тажрибали криминалистларни жалб қилган ҳолда очилмаган жиноятларни фош этиш усуллари мавзусида амалий семинар машғулотларини ўтказдик. Шаҳар прокуратурасининг тажрибали ходимларидан ишчи гуруҳлари тузганмиз. Улар жойларга чиқиб, ёш мутахассисларга ёрдам кўрсатиб бормоқдалар. Мен, ёш кадрлар билан доимий ишлашни раҳбарлар учун энг муҳим вазифалардан бири, деб ҳисоблайман.

«Халқ сўзи» мухбири
Қурбон ЭШМАТОВ
суҳбатлашди.

Ризқ-рўзимиз бўлган ғалла ниҳолларини парваришлаш, пайҳон қилинишининг олдини олиш барчамизнинг бурчимиздир. Буни яхши тушунган Жомбой тумани ички ишлар бўлими ходимлари ғаллакорлар билан биргаликда Вазирлар Маҳкамасининг «Экинларнинг пайҳон қилинишига қарши кураш самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги қарорини бажариш учун тегишли чора-тадбирларини кўрмоқда.

Айни чоғда бу ишга 35 нафардан иборат тезкор гуруҳ жалб этилган. Улар қарийб 15 минг гектар майдонда парваришланаётган ниҳолларни асраб-авайлашда деҳқонларга яқиндан ёрдам беришмоқда.

СУРАТЛАРДА: дала қоровуллари сергак; «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги бош мутахассиси (ўнгдан) Саъдулла Боймуродов, милиция ходими Мақсуд Хўжаев ва бригада бошлиғи Абдували Абдураҳимов ғаллазорларни кўздан кечиришмоқда.

Т. НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган суратлар.

БОЛДАН-ДА ТОТЛИ

Қишлоқ тадбиркорлари

Хорижнинг замонавий технологияси келтирилгунига қадар Хўжаободдаги мева қуритиш ҳиссадорлик жамияти ночор аҳволга тушиб қолган эди. Ҳатто хўжаликлар ва аҳолидан қабул қилиб олинган мева ҳамда сабзавот маҳсулотларининг пулини тўлашга ҳам қурби етмаётганди. Мана, бир йилдирки, қийинчилик ортда қолди. Ўн хилга яқин мева, шунингдек, карам, пиёз корхонанинг ўзида қуритилиб, қадоқланаётир. Маҳсулот сифати, идишларнинг ташқи кўриниши ва ихчамлиги харидор эътиборини ўзига қаратмоқда. Қайта ишловчилар бултур Россиянинг Екатеринбург, Чита каби саноат шаҳарларига шарбат аралашмалари билан бирга, кўплаб миқдорда қадоқланган маҳсулот ҳам етказиб берди.

Ўтган йилни 95 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаш билан якунлаган қайта ишловчилар бу йил ана шу кўрсаткични 125 миллион сўмга етказишмоқчи.

О. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

СОҒЛОМ АВЛОД ЙИЛИ, ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН 2000 ЙИЛДА

аҳоли кенг қатламлари учун энг замонавий тўлов воситаси бўлган —

СЎМ ПЛАСТИК КАРТОЧКАЛАРИ эгаларига ҳаёт ва саломатликни бепул суғурталаш имконини беради

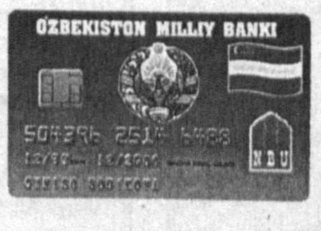

- Карточка эгаларига йилига 35 фоиз тўланадиган (ҳар ойда капиталлаштирилган) омонатлар очилади.
- Энг кам қўйилма миқдори - 150 сўм.
- Карточканинг амал қилиш муддати - 7 йил.

Сўм пластик карточкалари супермаркетларда, дўконларда, маиший хизмат корхоналарида тўлов воситаси сифатида қабул қилинади, шунингдек, ҳисобварақ қайси жойда очилганидан қатъи назар, банкнинг исталган бўлим ёки филиалида пластик карточкалар бўйича нақд пул берилади.

Сўм пластик карточкаларини олиш учун Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг исталган бўлимига мурожаат қилишингиз мумкин.
Мулоқот учун телефон: (371) 137-62-80.

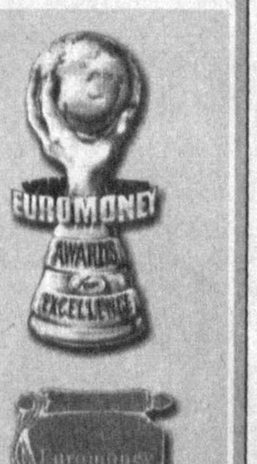

Best Bank in Central Asia as recognised by Euromoney

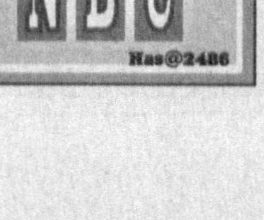

Нав@2486

Алюминийдан тайёрланган дераза ромлари ва витраж тизимлари:

- турли шакл, ўлчам, рангдаги дераза, эшик, витражлар тайёрлаш
- турли аркалар тайёрлаш
- чанг ва товуш ўтказмаслик
- ойналарнинг ҳаво ўтказмаслиги
- очиладиган ва суриладиган қурилма, жалюзилар ўрнатиш учун қулай
- ёнғиндан хавфсиз.

Якка буюртмалар қабул қиламиз.

Йил мобайнида сервис хизмати кўрсатиш.

ALQUR

Манзил: Тошкент ш., Бектемир тумани, «Оҳангарон» шоҳкўчаси, 2. Тел.: (371) 185-67-78, 185-67-74, 130-79-90. Факс: (371) 98-47-00.

Бизнинг дилерларимиз: Андижон ш., Фитрат кўчаси, 214. Тел./факс: (37422) 25-25-94. Навоий ш., "Феникс Ко" фирмаси, Тел.: (43622) 30761.

Ф/1907

Олтин мерос

НАВОИЙХОНЛИК УФҚЛАРИ

Йигирманчи асрнинг охирги йили Ўзбекистонда катта сиёсий воқеалар билан бошланди. 2000 йилнинг 9 январида Ўзбекистон халқи ўзининг атоқли фарзанди Ислом Каримовни янги муҳлатга Ўзбекистон Президенти этиб сайлади. 22 январда эса Тошкентда Ўзбекистон Олий Мажлисининг иккинчи чақириғи ўз сессиясини ўтказди. Бу сессияда Президентимиз катта нутқ сўзладилар. Унда республиканинг яқин келажакдаги тараққиёт йўллари аниқ белгилаб берилди.

Ўзбекистон халқ хўжалиги ва маданиятининг ривожида улуғ мутафаккир шоир, устоз Алишер Навоийнинг муқаддас руҳи ҳамиша бизга ҳамдам ва ҳамнафасдир.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессиясида давлатимиз раҳбарининг Навоий асарларини чуқур, ҳар томонлама ўрганишни ва тарғиб этишни янада кучайтириш тўғрисида билдирган қимматли фикр ва мулоҳазалари, амалий таклифлари илмий ва адабий жамоатчиликнинг бу соҳадаги фаолиятида янги уфқлар очади, XXI аср авлодини Навоий ижодий меросини ўрганиш ишини янги босқичларга кўтармоққа ундайди.

Ўзбек халқи Навоий асарларининг тўла ва қимматли қўлёзмаларига эгадир. Улар асосан Тошкентда сақланмоқда. Шунингдек, республикамизнинг бошқа шаҳарларида ҳамда айрим хорижий мамлакатларнинг қўлёзма фондларида ҳам Навоийнинг айрим асарлари қўлёзмалари мавжуддир.

Биз бу қимматли, ҳеч қандай пул ва маблағ билан ўлчаб бўлмайдиган миллий бойлигимизни асрлар оша кўз корачиғидай асраб бизгача етказган муҳтарам ота-боболаримизнинг ўчмас хотираси олдида бош эгамиз. Уларнинг бу буюк хизматлари учун муносиб жавобимиз — бу асарларни чуқур ўрганиш, уларда юксак бадиият билан ифодаланган улуғ ғояларни кенг тарғиб этиш, шу билан халқимизнинг маънавий юксалишига муносиб улуш қўшмоқдан иборат бўлмоғи керак.

Навоий ҳар бир соф виждонли киши учун доимий мунис ва ғамхўр, дўст ва устоз бўлган бир ижодкордир. У бир умр кишиларга наф етказмоққа чақирди. Фақат элу юрт учун фойда келтирган кишигина энг яхши киши бўла олади, деб уқтирди:

Эл аро яхшироқ
дединг кимдур,
Эшитиб шубҳа айла
рафъ андин.
Яхшироқ бил ани
улус ораким,
Етса кўпроқ улусға
нафъ андин.

Маъноси: Одамлар орасида энг яхшиси кимдир, деб сўрадинг.

Жавоб бераман, эшитиб барча шубҳаларингни кетказ.

Одамлар орасида энг яхши киши

Улусга, халққа энг кўп фойда етказган кишидир.

Навоий бир умр эзгуликни куйлади, яхшиликнинг устун чиқмоғини, элнинг шод, юртнинг обод бўлмоғини тилади. Бунинг учун эса ёвузликнинг томирини қуритиш керак. Ёвузликни йўқ қилиш йўлларини кўрсатиб, Навоий ёзади:

То ҳирсу ҳавас хирмони
барбод ўлмас,
То нафсу ҳаво қасри
барафтод ўлмас,
То зулму ситам
жонига бедод ўлмас,
Эл шод ўлмас,
мамлакат обод ўлмас.

Маъноси: Токим беҳуда интилишлар, ҳирс шамолга соврилмас экан,

Токим манманлик, нафси бадлик саройлари йиқилмас экан,

Токим зулм, ситам жонига зарар етмас экан,

Эл шод бўлмайди, мамлакат обод бўлмайди.

Навоий бенаволарнинг дардига даво тилаб, уларнинг кўнглини кўтариш, уларга яхшилик қилиш истаги билан яшаган. У ўз китобхонига хитобан дейди:

Навосиз улуснинг
навобахши бўл,
Навоий ёмон бўлса,
сен яхши бўл!

Маъноси: Бечора, бенаво кишиларга ғамхўрлик қил,

Агар Навоий ёмон бўлса, сен яхши бўлгил!

Навоий ўз асарларида комил инсонга хос барча фазилатларни бирма-бир санаб чиққан. Шулардан бири кишининг ўз ўқитувчисига кўрсатган ҳурмат ва эҳтиромидир. Навоий ёзадики, ўқитувчининг «ҳар тақдир била атфолга ҳақи кўпдур, агар подшоҳликка етса ва анга куллуқ қилса хўбдур» (маъноси: «ҳар қандай бўлса ҳам ёш болаларга унинг ҳақи кўпдур. Агар шогирд подшоҳликка эришса ҳам унга, яъни ўқитувчига куллуқ қилса арзийди»).

Навоийхонликнинг ривожи инсонни, элни, жамиятни етукликка йўллайди. Бутун-бутун авлодлар устоз Навоий ижодидан истифода этган ҳолда ўз маънавий ҳаётини янада юксакликка кўтардилар. Шунинг учун ҳам Навоийхонликнинг янги уфқларини очиш катта ижтимоий аҳамият касб этади.

Бу масалада Навоий асарларининг нашрлари муҳим аҳамиятга эгадир.

Навоий асарлари Ўзбекистонда ҳар йили нашр этилиб турмоғи шарт. Улар турлича нашрлар бўлиши керак. Ҳадя учун чиқариладиган безакли ва қимматроқ нашрлар; кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган арзонроқ баҳодаги нашрлар; махсус нашриётларда Навоийнинг ўша нашриётлар йўналишига мос фикрлари баён қилинган асарларининг нашрлари ва ҳоказолар.

Навоий асарларининг ҳозирги ўзбек тилидаги насрий баёни ўқувчилар томонидан қизғин қарши олинди. Шунинг учун шоир шеърларининг насрий баёни билан биргаликдаги нашрлари, насрий асарларининг эса ҳозирги ўзбек тилидаги шарҳлари билан қўшма нашрлари амалга оширилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Бу мураккаб вазифани бажара оладиган мутахассисларнинг борлиги ҳам ғанимат. Уларнинг сафини кенгайтириб бормоғимиз керак.

Навоий асарлари учун тузилган луғатларни тўлдириб қайта нашр қилмоқ жуда зарур.

Навоий асарларини жаҳон халқлари тилларига таржима қилиш ишлари ҳам уюшган ҳолда ташкил этилмоғи керак. Хорижий мамлакатлардаги китобхонлар учун рус, инглиз, француз, немис, испан, хитой, араб, форс ва бошқа тилларда Навоий асарларини, Навоий тўғрисидаги илмий-оммабоп асарларни нашр этмоқ давр тақозо қилаётган ишлардан биридир.

Кино ва театр санъати ходимлари учун ҳам Навоий мавзуига қайтадиган муҳлат келди. XXI асрдаги ўзбек санъатида Навоийнинг бадиий образини янги давр ва шароит талабига хос, янги илмий манбаларга суянган ҳолда талқин қилувчи асарлар яратилса, яхши бўлар эди.

Навоийшунослик илмий йўналиши XXI асрда янги поғоналарга кўтарилмоғи турган гап. Бунинг учун олимларга илмий манба хизматини ўтовчи нашрлар керак. Масалан, Навоий «Хамса»сининг XV асрга оид энг нодир нусхаси (Тошкентда Беруний номли Шарқшунослик институтида сақланади) ҳануз факсимилэ ҳолида нашр этилган эмас. Ёки Навоий девонининг зеру забарлари қўйиб кўчирилган қўлёзмаси ҳам ҳозирча жуда тор доирадагина маълум.

Яна илмий-танқидий ва йиғма матнлар тузиш иши ривож топмоғи керак. Бу соҳада бир оз жонланиш пайдо бўлган эди. Бу иш жадал давом этмоғи лозим. Агар ана шундай жиддий илмий пойдевор яратилмаса, бирор ижодкор меросини илмий асосда таҳлил этмоқ ғоят мушкул бўлади.

Ўзбекистондаги филология факультетларида араб ёзувидаги қўлёзма манбаларни ўқиш, таҳлил этиш малакасига эга бўлган ёш мутахассислар тайёрлашга ҳам кўпроқ эътибор берайлик. Уларга араб ва форс тили грамматикасидан керакли даражада маълумот бермоқ шарт.

Ўзбекистонда шаклланган, узоқ йиллар давомида ўз анъаналарини яратган ва эътироф қозонган Навоийшунослик XX аср ўзбек филологиясининг кўзга кўринган илмий самараларидан биридир. Биз тўла ишонч билдирамизки, XXI асрда Ўзбекистонда Навоийшунослик янада юксалади, унинг янги уфқлари очилади.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессиясида Юртбошимиз муҳтарам Ислом Каримовнинг Навоий ижодини ўрганиш ва уни оммалаштириш тўғрисида берган йўл-йўриқлари шундан далолат беради.

Азиз ҚАЮМОВ,
академик.

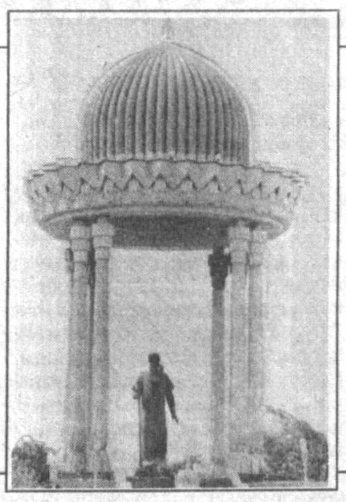

БОБОМИЗ ВАСИЯТИ

Мен учун ҳайкаллар тикламанг, майли,
Кўчаларга қўйманг, майли, номимни.
Қабрим узра келиб йўқламанг, майли,
Кўкларга кўтарманг, майли, номимни.

Таваллуд кунимда таъзимлар ҳаргиз —
Мен учун на орзу, на буюк ҳавас.
Сизга илтимосим шу эрур ёлғиз —
Ўзлигимиз асраб қололсангиз бас.

Мирпўлат МИРЗО.

Термиз шаҳридаги академик лицейда Сурхондарё вилоятининг турли шаҳар, туманларидан келган 325 нафар ёш йигит-қиз таҳсил олмоқда. Бу ерда улар учун барча шарт-шароитлар яратилган.

Шинам қурилган лицей синфхоналари Жанубий Корея, Малайзия, Россия давлатларидан келтирилган замонавий жиҳозлар билан жиҳозланган. Бундан ташқари, лицейда 100 ўринга мўлжалланган ётоқхона, 120 ўринли ошхона ва барча қулайликларга эга бўлган спорт саройи мавжуд.

КЕЛАЖАГИМИЗ ВОРИСЛАРИ

Лицейда 7 нафар фан номзоди ва олий тоифадаги ўқитувчилар бўлғуси талабаларга энг замонавий ўқув қуроллари асосида мустаҳкам билим беришмоқда. Зеро, билимли ёшлар келажагимиз ворисларидир.

СУРАТЛАРДА: кимё фани ўқитувчиси Ҳулкар Эшонқулова бир гуруҳ талабалар билан амалий машғулот ўтказмоқда; информатика дарсида.

И. ХЎЖАЕВ (ЎзА)
олган суратлар.

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманидаги «Пардоз» кичик корхонаси тугатилади.
ОКПО коди 14963564.
Талаб ва эътирозлар эълон чоп этилгандан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади. тел.: 96-80-20.

ДАМКЎЛДА ШИФО МАСКАНИ

Мингбулоқ туманининг чекка қишлоғи — Дамкўлда шифокорлик пункти ишга туширилиши билан вилоятдаги бундай муассасалар сони 79 тага етди. Янги тиббий даргоҳ бир йўла 50 нафар беморга хизмат кўрсатишга мўлжалланган бўлиб, замонавий ташхис ва даволаш ускуналари билан жиҳозланган.

Чўлқуварларга тиббий хизмат кўрсатиш даражасини ошириш имкониятини берувчи бу шифокорлик пункти биносини Тўрақўрғондаги 148-кўчма механизациялашган жамланма бинокорлари қисқа фурсатда барпо этишди. Наманганликлар «Соғлом авлод йили»да жами 16 та шифокорлик пункти қуришни режалаштиришган.

Қ. НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СИДНЕЙ ОЛИМПИАДАСИ УЧУН 12000 ТА МАШЪАЛА

Сидней шаҳри бу йилги Олимпиада ўйинларига тайёргарликни қизғин бошлаб юборди. Маълумки, Олимпиада ўйинларининг очилиши анъанага кўра, машъала ёқишдан бошланади. Шу боис куни кеча Сидней Олимпиадаси машъаласини ёқиш учун Австралиянинг энг таниқли 5000 спортчиси номи эълон қилинди. Улар Австралиянинг 43 минг фуқароси орасидан танлаб олинган.

Олимпиада ўйинларининг очилишига 100 кун қолганда, биринчи машъала Грециядан Австралияга йўл олади. Австралиягача бўлган 27 минг километрлик йўл босиб ўтилгунча у Океаниянинг бир қатор мамлакатлари, жумладан, Янги Зеландия ҳудудидан ҳам ўтиши режалаштирилган. Демак, Океания мамлакатлари аҳолиси ҳам ушбу жаҳоншумул байрам тантаналаридан баҳраманд бўлиш бахтига муяссар бўлади. Умуман, Олимпиада ўйинларининг очилиши учун 12 мингта машъала тайёрланган. Уларнинг ярми махсус комиссия томонидан танлаб олинди.

Сидней Олимпиадаси очилгандан кейин машъалаларнинг тақдири нима бўлади? Албатта, улар эстафетада иштирок этганларга эсдалик совға тариқасида сотилиши кўзда тутилмоқда. Ҳар бир машъала 300 Австралия долларида нархланмоқда. Бу — 190 АҚШ долларига тенг дегани. Машъаланинг узунлиги 72 сантиметр, оғирлиги эса бир килограмм.

Албатта, Олимпиада машъаласи ушбу жаҳоншумул воқеанинг бир жиҳати, холос. Асосий гап спортчиларнинг унда иштирок этиши ва катта муваффақиятларга эришишида. Зеро, узоқ тарихга эга бўлган бу қадимий ўйин инсониятнинг ҳақиқий байрамидир. Шу боис ҳам Олимпиада ўйинлари иштирокчиси, деган шарафли номга эга бўлиш ҳар бир мамлакат, жумладан, Ватанимиз спортчилари учун ҳам энг катта орзу ҳисобланади.

Шаҳло ТЎЛАГАНОВА.

СПОРТ SPORT СПОРТ

ҲАМ БАҲС, ҲАМ ДАРС

Жаҳоннинг энг иқтидорли ёш гроссмейстерларидан бири даражасига кўтарилган Рустам Қосимжоновнинг фаолияти жуда серқирра ва жозибали бўлаётгани кўпчиликни қувонтирмоқда. Ўзбекистон ва Осиё қитъаси биринчилиги ғолиби, ёшлар ўртасида жаҳон вице-чемпиони, кўплаб нуфузли халқаро турнирлар ғолиби ва совриндори бўлиш билан бирга, у хайрли ишга қўл урди. Республикамиз шахмат шинавандаларининг таклифларига кўниб, улар билан ойнаи жаҳон орқали дона суришга розилик билдирди. Ўтган йил бошидан деярли охиригача давом этган баҳс 34-юришда дуранг билан якунланди. Энг эътиборли жойи шундаки, ҳафтада биттадан юриш қилинган баҳс мобайнида гроссмейстер уни мунтазам шарҳлаб борар экан, айни вақтда мухлисларга дарс ҳам бериб борди, деса бўлади.

Ҳозир давом этаётган иккинчи телемусобақада оқ доналарни Қосимжонов сураяпти. Ҳар қандай ёш шахматчи ҳам бундай машаққатли вазифани елкасига олавермайди. Яқинда Рустам голландиялик мутасаддиларнинг таклифини ерда қолдирмай, улар сафидан етишиб чиқаётган янги шахмат юлдузи билан 8 партиядан иборат матч ўйнашга розилик берди. Лекин баҳс 6 партиядаёқ ҳал бўлди. Қосимжонов 5:1 ҳисобида ғолиб чиқиб, беаёв имтиҳончи эканлигини кўрсатди.

ОСИЁДА УЧИНЧИ

Навбатдаги қитъа шахсий биринчилигида қатнашган вакилларимиз куни кеча юртимизга қайтиб келишди. Эркаклар ўртасида халқаро гроссмейстерлар С.Йўлдошев, Т.Воҳидов ва Д.Қаюмовлар турнир жадвалининг ўртасидан жой олган бўлсалар, аёллар чемпионатида дона сурган Рена Мамедова 11 имкониятдан 8,5 очкони қўлга киритиб, учинчи поғонани банд қилди. 1999 йилда республикамизда биринчи бўлиб халқаро гроссмейстер даражасига кўтарилган Рена Мамедова турмуш ўртоғи Александр Ненашев билан кўплаб муваффақиятларга эришаяпти. Иккаласи ҳам Ўзбекистон чемпиони бўлди, Грециядаги нуфузли халқаро турнирда ғолиблик нашидасини суришди, Александр терма жамоамизнинг Осиё чемпиони бўлишида катта ҳисса қўшди.

ТЎҚИЗ КУНЛИК БЕЛЛАШУВ

Бу йил шахматчилар учун ҳам Олимпиада йилидир. Навбатдаги жаҳон Олимпиадаси Туркияда ўтказилиши режалаштирилди.

2 феврал куни республика шахмат клубида Ўзбекистон миллий чемпионати 1-лига мусобақалари бошланди. 9 кун давом этадиган мазкур беллашув ғолиблари олий лигага йўлланма оладилар. Шу билан бирга, бу жараён республикамиз терма жамоаси аъзоларини аниқлаб олишда ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Мамажон
МУҲИДДИНОВ.

Шахмат

Сиз ҳам бош қотириб кўринг-чи?

Тўрт юришда мотга эришишингиз лозим.

„ТЕЛКО" қўшма корхонаси энг арзон нархларда таклиф этади:
СИМСИЗ
АЛОҚА ВОСИТАЛАРИ,
KENWOOD
"Лён-М" маҳсулотлари
• радиостанциялар;
• ретрансляторлар;
• транк тизимлари;
• локал пейжинг тизимлари.
Манзил: Тошкент ш., Амир Темур кўчаси, 25, 7-қават, 702-хона.
Тел.: (3712) 34-76-70, 100-76-71.
1383

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, «Ўзбектеатр» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси, Театр ижодкорлари уюшмаси вазир ўринбосари, бирлашма бош директори, Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ артисти Муҳаммадали Абдуқундузовга волидаи муҳтарамалари **БУВИНИСО аянинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги жамоаси соғлиқни сақлаш фахрийси **Карим ЮСУПОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ҳамда яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ipakimpeks» ТСФ раҳбарияти ва жамоаси «Ўзбек ипаги» уюшмаси бошқарувининг раиси биринчи муовини Л. В. Цойга онаси **Нан Хи ЦОЙнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Ўзбек ипаги» уюшмаси бошқаруви ва жамоаси уюшма бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Леонид Владимирович Цойга онаси **Нан ХИ ЦОЙнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши
ва
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 106, 27017 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II компьютерида терилди ҳамда операторлар С. ЛУКИН ва Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — И. ЎТБОСАРОВ.
Навбатчи — А. ЖЎРАЕВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 21.00
1 2 3 4 5 6